

[DOR: 20.1001.1.24237558.1399.5.1.10.6](https://doi.org/10.24237/20.1001.1.24237558.1399.5.1.10.6)

جامعه‌شناسی احساسات و رفتارهای نشاطبخش مبتنی بر پاداش

روش ترکیبی در بین شهروندان شهر مشهد

محمدحسن شربتیان^۱

چکیده

نشاطبخشی رفتار احساسی مثبتی است که فرد از ابراز آن پاداش دریافت می‌کند. این پژوهش در جهت رویکرد احساسات اجتماعی ترنر مبتنی بر روش ترکیبی (کی‌فی - کمی - فضایی) به مطالعه رفتارهای نشاطبخش پرداخته است. جامعه مورد مطالعه شهروندان بالای ۱۸ سال مناطق شهری مشهد بوده که متناسب با نمونه‌گیری (موردی نوعی، تصادفی ساده متناسب با حجم هر منطقه و مکانی-نقطه‌ای) مشارکت‌کنندگان و پاسخگوینان انتخاب شده‌اند. ابزار (مصاحبه نیمه عمیق، پرسشنامه مصاحبه‌ای و ترسیم نقشه) بوده و جمع‌آوری یافته‌ها مبتنی بر تحلیل مضامین، توصیف، تبیین و تحلیل فضایی صورت گرفته است. در این پژوهش مصاحبه با مشارکت‌کنندگانی که در محافل صمیمی به ابراز نشاطبخشی پرداخته‌اند، اطلاعات متنی و کیفی جمع‌آوری شده است؛ سپس با انجام کدگذاری مقوله‌ها، مؤلفه‌ها و سؤالات پرسشنامه محقق ساخته تدوین شده است. میزان آلفای پرسشنامه برابر با ۰/۷۸ به دست آمده است. نتایج بخش کیفی بیانگر این است که مقوله محوری پاداش‌ها برای بهره‌مندی از تشویق، تأیید کردن، حس خوشایند و موفقیت در راستای بیان احساسات و مبادله عواطف شکل می‌گیرد. در بخش کمی، میانگین متوسط روبه بالای انواع پاداش‌ها در سطح مناطق شهری به دست آمده و بر اساس تحلیل فضایی واحد تحلیل خانوارهایی بوده‌اند که در مناطق کم‌برخوردار شهری کمتر پاداش دریافت کرده‌اند و مناطق برخوردار از امکانات بیشترین پاداش دریافت شده است. نتایج خوشه‌بندی پاداش‌های نشاطبخش به دو خوشه تقسیم شده که مناطق هر خوشه با حفظ همجواری مکانی به این اشاره می‌کند که خوشه اول نسبت به خوشه دوم از نظر دریافت پاداش‌های نشاطبخش از میانگین کمتر از حد متوسط برخوردار بوده است. در نهایت پاداش‌های نشاطبخش به عنوان یک برانگیختگی احساسی متأثر از ساختار به صورت تجربه زیسته عاطفی خوشایند مبادله می‌شود و در راستای ارتقاء کیفیت زندگی تبدیل به یک سرمایه بی‌بدیل می‌گردد.

کلیدواژگان: نشاطبخشی، احساسات، پاداش، رویکرد ترکیبی، مشهد.

۱. دانش‌آموخته دکتری جامعه‌شناسی گرایش مسائل اجتماعی ایران پژوهشگر و مدرس دانشگاه (نویسنده مسئول)

Sociology of Emotions and reward-based promoter happiness behaviors A mixed-method of among citizens of urban areas of Mashhad

M.H. Sharbatian¹

Abstract

Promoter happiness is the positive sensory behavior that one receives from being rewarded. This study investigates the promoter happiness behaviors of Turner's social emotion approach based on Mixed Method (qualitative-quantitative-spatial). The study population consisted of citizens over 18 years old in Mashhad urban areas who were selected according to sampling (case type, simple random according to the size of each area and point-location) participants and respondents. The tools were (semi-in-depth interview, interview questionnaire and map drawing) and the findings were collected based on themes analysis, description, explanation and spatial analysis. In this study, interviews were conducted with participants who promoter happiness in intimate circles, providing qualitative and contextual information, then coding the categories, components and questions of the researcher-made questionnaire. The alpha of the questionnaire was 0.78. The results of the qualitative section indicate that the central category of rewards is formed to benefit from encouragement, endorsement, pleasure, and success in expressing emotions and exchanging emotions. In the quantitative sector, the above average averages of the types of rewards were obtained at urban level and were based on the spatial analysis of households that received less rewards in less urban areas and those receiving the most rewards. The clustering results of the promoter happiness rewards are divided into two clusters where the areas of each cluster with respect to spatial proximity indicate that the first cluster was less than average in relation to the second cluster. Finally, the rewards of being promoter happiness as an emotional arousal from the structure are exchanged as a pleasant emotional experience and become an unmatched asset to enhance the quality of life.

Keywords: Promoter happiness, Emotions, Rewards, Turner, Emotional arousal, Mixed Method, Mashhad.

1 . PhD student in Sociology, majoring in social issues in Iran, researcher and university lecturer (responsible author) sharbatian@yahoo.com

مقدمه

شادی به‌عنوان مفهوم روان‌شناختی ناشی از احساسات در ارتباط با دیگری می‌تواند جنبه اجتماعی، دیگرخواهانه، نوع دوستی و پاداش بخش به خود گیرد. در واقع این مفهوم در راستای سنت کنش متقابل نمادین و مرتبط با مناسک و ساختار جامعه محلی به‌عنوان یک برساخته عاطفی مثبت و احساسی خوشایند در زندگی روزمره، ناشی از تجربیات پاداش بخش می‌تواند تعریف شود.

نشاط به‌عنوان یک هیجان^۱ مشتق، از ریشه لاتین (Emovere) است. هیجان نوعی حرکت یا حالتی است که در ارتباط با دیگری به‌صورت مهیج (شور^۲) قابل معنا و تفسیر است (کیانپور و آقبابایی، ۱۳۹۶). این واژه (هیجان) هنوز دلالتی مبنی بر جدایی عقل و دل دارد. این امر موجب می‌شود که عاطفه، تهدیدی برای تعقل محسوب شود، بنابراین مضمون واژه شور هنوز در واژه گسترده‌تر عاطفه نهفته است (فرانکس^۳ ۲۰۰۱).

شادی در ارتباط با کلمه (Feeling) معادل احساس در زبان فارسی، بیشتر جنبه انتزاعی با دیگری را به خود گرفته است. از طریق فرایند آگاهی با دیگری پاداش‌های مبتنی بر نشاطبخشی به‌صورت احساسی، جنبه اجتماعی به خود می‌گیرد. این فرایند اجتماعی را می‌توان به‌نوعی عاطفه^۴ تعریف کرد. عاطفه در کنار مفهوم اراده^۵ به‌صورت خوشایند در ارتباط با دیگری با برانگیختگی احساسی همراه است؛ و منجر به حالات مطلوب نظیر صمیمیت، محبت، مهرورزی، نسبت به دیگری می‌شود. از منظر دیگر پاداش‌هایی که مبتنی بر نشاطبخشی در محافل صمیمی ابراز می‌شود با خلق^۶ که نوعی وضعیت پایاست و

1. Emotion
2. Passion
3. Franks
4. Affect
5. Volition
6. Mood

به صورت واکنش و یا درونی ابراز می‌گردد موجب آرامش، آسودگی خاطر، حس خوب، خوشایند بودن و... می‌شود.

با توجه به این تعاریف، پاداش‌های نشاطبخش به‌عنوان احساسی تجربه شده در نظر گرفته می‌شود که فرد در ارتباط با دیگری و محیط از خود بروز می‌دهد؛ به عبارت دیگر این مفهوم به صورت یک فرایند آگاهانه اجتماعی است که کنشگران بر اساس ارزیابی از موقعیت‌های واقعی خود با استفاده از شیوه‌های بیانی و رفتاری جهت پاداش عاطفی نسبت به دیگری به نمایش درمی‌آورند.

در راستای احساس و عواطف اجتماعی باید بیان کرد که اولاً احساسات کارکرد روانی دارند و انسان به‌طور مداوم در زندگی به تعدادی از حالات عاطفی نیاز دارد. ثانیاً اینکه عواطف ماهیت اجتماعی دارند؛ و به صورت اجتماعی در جامعه الگو می‌شوند. ثالثاً اینکه ساخت فرایند عواطف یا احساسات اجتماعی‌اند، نه صرفاً فرهنگی و بیولوژیکی (مقدس و قدرتی ۱۳۹۰)؛ بنابراین نشاطبخشی مبتنی بر پاداش‌های مبادله‌ای نوعی رفتار عاطفی و یا احساسی در نظر گرفته می‌شود که فرد در ارتباط با دیگری (خانواده، دوستان، همکاران و...) از طریق نمایشی کردن کلامی و غیرکلامی پیرامون یک اُبژه اجتماعی به صورت تعاملات نمادین مبادله می‌شود؛ و بر مبنای ارزیابی دینگران به در قالب پاداش‌های مثبت رفتاری چون تائید کردن، تشویق، ترغیب، کامیابی و حس خوشایند و... تقویت و تکرار می‌گردد.

با توجه به آنچه بیان شد عواطف در جامعه ایران پررنگ و تعیین‌کننده است. به طوری که اغلب متفکرین اجتماعی، جامعه ایران را جامعه‌ای عاطفی، پرتکلف، دارای مذهب باطنی گرا، ادبی و عرفانی دانسته‌اند؛ که امور عقلانی تحت الشعاع این پدیده‌ها قرار گرفته است (طباطبایی، ۱۳۸۴). توجه به جامعه معاصر ایران به‌عنوان جامعه عاطفی، برگرفته

از این دیدگاه است که ساختارهای جمعی مانند خانواده، دین و اسطوره‌ها در جامعه معاصر ایران همچنان بنیادی‌ترین و اصلی‌ترین صورت‌های نمادینی‌اند که تمامی رفتارها، کنش‌ها و واکنش‌های فردی و جمعی ما را تحت تأثیر قرار داده‌اند. (فاضلی، ۱۳۹۷). همچنین در این خصوص باید بیان کرد که ایران جامعه‌ای است که سطوح کلان ساختاری و سطوح میانی سازمان نهادی آن، عواطف افراد را در طول تاریخ تحت تأثیر قرار داده است (روحانی و همکاران، ۱۳۹۴). به عبارت دیگر شخصیت و عواطف انسان ایرانی محصولی از ساختارهای کلان تاریخی است که در بستر جغرافیای سیاسی-تاریخی ۱ شکل یافته است (پیران، ۱۳۸۵).

از منظر دیگر محققان ایرانی نشان دادند ۸۰ درصد مردم ایران افسردگی دارند و این موضوع باعث می‌شود حتی روزهای شادشان نیز توأم با اضطراب باشد (معیدفر، ۱۳۸۵). نتایج تحقیق چلبی و موسوی (۱۳۸۷) نیز حاکی از آن است که سطح شادمانی در جامعه ایران پایین و بیش از نیمی از افراد میزان شادمانی‌شان کمتر از حد متوسط است؛ بنابراین سطح عواطف مثبت و بروز احساسات نشاط برانگیز نسبت به دیگری در چنین جامعه‌ای روبه کاهش است. همچنین مردم جامعه ما امروزه افسرده و غمگین هستند، توخالی و پوچ هستند و انگیزه‌شان را گم کرده‌اند و اینها همه نشانه‌هایی از فقدان شرایط شادی و عواطف اجتماعی مثبت برای جامعه است (معیدفر، ۱۳۸۵)؛ به عبارت دیگر عدم نشاطبخشی در جامعه‌ای که خالی از بروز احساسات مثبت است، به سمت عواطف ناخوشایند و پیامدهای عواطف اجتماعی ناگوار سوق می‌یابد. همچنان که نوابخش و علی بخشی، (۱۳۸۱) و قرایی (۱۳۹۰) بیان می‌کنند که عواطف، تصویری پررنگ در جامعه ما از خود به جای گذشته است؛ اما اشکال بروز عواطف در جامعه ما این است که اغلب به صورت منفی

جلوه‌گر می‌شود و عواطف مثبتی همچون شادی، نمود کمی دارند. در واقع بر اساس نظرسنجی‌های مختلفی که در سطح جهان صورت پذیرفته است، عواطف مثبت همانند شادی در ایران در سطح بسیار پایینی قرار دارد. در این زمینه باید بیان کرد که در دانشگاه لیستر^۱ انگلستان تحقیقی در میان ۲۲۰ کشور جهان صورت گرفته است که ایران رتبه ۲۰۲ را دارا بوده است (رستمی ۱۳۹۰). نظرسنجی موسسه گالوپ^۲ رتبه شادی ایران را از میان ۱۵۵ کشور ۸۱ تعیین کرده است^۳. علاوه بر این بر اساس گزارش جهانی وضعیت شادی در سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ در بین ۱۵۳ کشور جهان جامعه ما در رتبه ۱۱۸ با میانگین (۴/۶۷۲) قرار داشته است (World Happiness Report, ۲۰۲۰)، همچنین بر اساس گزارش سال ۲۰۲۰ تغییرات شادی بین سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۱۲ و ۲۰۱۷-۲۰۱۹ در حدود (۰/۰۶۳-) بوده است که در رتبه ۷۵ جامعه در این بخش قرار داشته است.

بر اساس اجرای طرح ملی مطالعه وضعیت شادکامی در جامعه ایران در سال ۱۳۹۴ که از سوی جهاد دانشگاهی در بین مراکز استانی انجام شد نتایج مؤید این است که میانگین وضعیت شادی شهروندان مشهد (۳/۱۸) به‌عنوان مرکز استان خراسان رضوی به نسبت

1. University of Leicester

2. Gallup

3. مؤسسه گالوپ گزارشی مبنی بر بررسی وضعیت خوشنودی و خوشحالی (۲۰۱۴) در بین ۱۳۸ کشور منتشر کرده که بنا به این گزارش، عراق نخستین کشور غمگین جهان معرفی شده است. بعد از عراق، کشورهای ایران، مصر، یونان و سوریه به ترتیب به‌عنوان ناشادترین کشورهای جهان معرفی شدند. آنچه گالوپ در این نظرسنجی راجع به ایران بدان رسیده، با پوست و گوشت و استخوان توسط مردم ایران لمس می‌شود. این یک واقعیت است که مردم ایران، شاد نیستند. اگر امکان ۴. نظرسنجی‌ها و بررسی‌های علمی ندارید، کافی است همین امروز در خیابان به چهره آدم‌ها نگاه کنید تا ببینید که چه اندوهی در آنها موج می‌زند (<http://www.asriran.com>).

این موسسه در گزارش سالانه ۲۰۱۷ در حوزه احساسات جهانی بیان کرده است که مردم ایران به‌عنوان عصبانی‌ترین مردم جهان معرفی شده‌اند. این گزارش با مطالعه از وضع ۱۴۲ کشور جهان نتایج را این‌طور منتشر کرده است که مردم ایران با ۵۰ درصد جمعیت عصبانی، عراق با ۴۹ درصد و سودان جنوبی با ۴۷ درصد، عصبانی‌ترین کشورهای دنیا معرفی شده‌اند. کشور یونان هم در این گزارش با ۶۷ درصد پراسترس‌ترین کشور دنیا معرفی شده است. ۷۰ درصد از مردم جهان هم در این نظرسنجی گفته‌اند که لذت زیادی می‌برند و لبخند زده و احساس آرامش و احساس احترام می‌کنند (<http://www.asriran.com>).

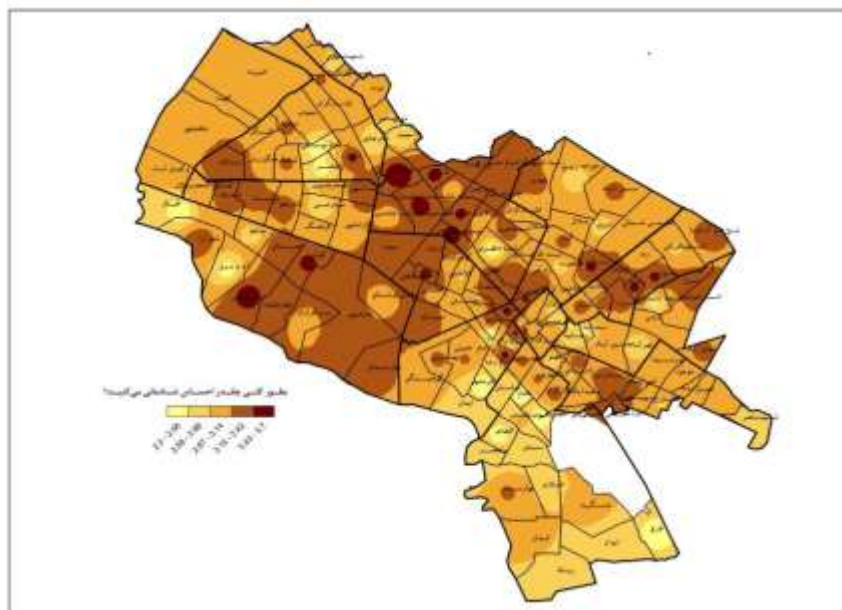
میانگین کل جامعه (۳/۴۳) پایین‌تر است؛ که با توجه به شرایط ساختار فرهنگی این استان بروز عواطف غمناک، ناخوشایند و افسرده در این استان حال افزایش است (<http://www.asriran.com>).

نقشه ۱: میزان وضعیت شادکامی استان‌ها در سال ۱۳۹۴

همچنین با توجه به نتایج به‌دست آمده از تحلیل پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مشهد در حوزه دینداری نمره (۱۰۶) و رتبه ۱۰، در بحث سکولاریسم نمره (۲۰۸) و رتبه ۲۴، در حوزه فردگرایی نمره (۱۷۰/۵) و رتبه ۲۵ و در مقوله ارزش‌های خانوادگی نمره ۷۷ و رتبه (۸) را در بین ۳۱ استان کشور داشته است (بهروان، ۱۳۸۵). تحقیق ناز بیدل و محمود زاده (۱۳۹۰) در حوزه میزان تعلق اجتماعی شهروندان مشهدی به جامعه که مرتبط با بُعد احساسات و عواطف اینگونه است که تعلق اجتماعی شهروندان مشهدی را در سطح متوسط به مقدار (۲/۳) از نمره ۵ به‌دست آورده است و رشد فردگرایی افراطی در بین شهروندان مشهدی با متغیرهای تعلق اجتماعی و اعتماد اجتماعی معکوس بیان کرده است؛ به‌عبارت‌دیگر نوعی فردگرایی منفی در بین مشهدی‌ها رواج دارد که روبه افزایش است و انقباض اعتماد اجتماعی این فردگرایی را تشدید کرده است. در طرح مطالعاتی شناسایی آسیب‌ها و نابهنجاری‌های شهری به تفکیک محلات شهر مشهد در سال (۱۳۹۳-۹۴) به اجرا درآمده است نتایج بیانگر این است که

میزان احساس شادمانی و وضعیت شادی در سطح مناطق و محلات شهری اینگونه است که گویه‌های زیاد و خیلی زیاد مناطق ۱۳ گانه شهری در حدود (۳۴٪/۶) گویه تا حدودی در بین مناطق یاد شده (۴۰٪/۱) گویه کم و خیلی کم در کل (۲۱٪/۳) و نهایتاً گویه اصلاً در بین مناطق برابر با (۴۰٪) بوده است. نقشه ذیل به توزیع فضایی یافته‌های میانگین احساس شادمانی در سطح مناطق و محلات اشاره می‌کند (اکبری، ۱۳۹۴).

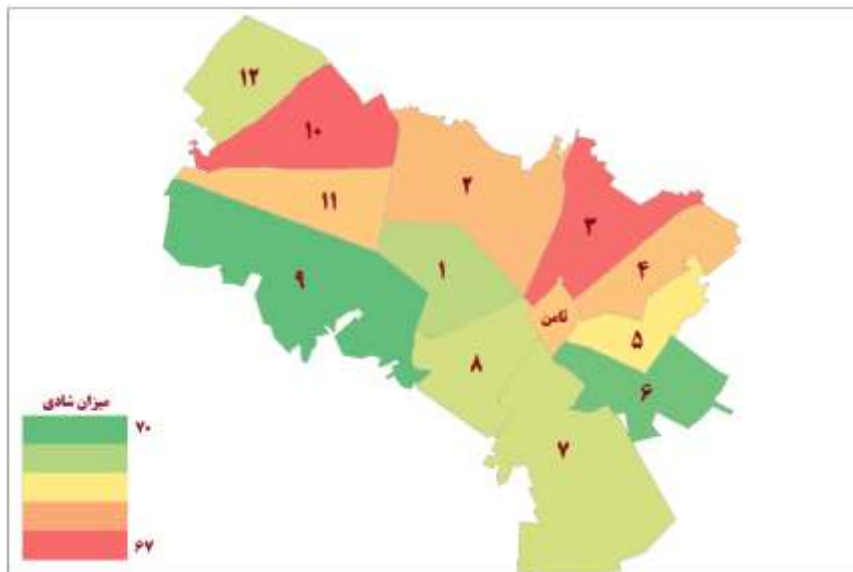
نقشه ۲: توزیع فضایی میانگین احساس شادمانی پاسخگویان به تفکیک محله

همزمان با این طرح در حال اجرا طرح مطالعاتی تدوین سند راهبردی نشاط و شادابی در شهر مشهد صورت گرفته بیانگر این بوده است که با تکیه بر ابعاد فردی و روان‌شناختی و متکی بر پرسشنامه‌های استاندارد شده، یافته‌ها را اینگونه بیان می‌کند که ۶۹ درصد شهروندان مشهدی دارای نشاط هستند و در بین مناطق شهری منطقه نه و شش بیشترین شادی و مناطق سه و ده نیز کمترین را دارند. جدول ذیل بیانگر وضعیت نشاط در بین مناطق

۱۳ گانه شهری مشهد بوده است (بخشی و مسعودی، ۱۳۹۵). در سطور ذیل توزیع نقشه فضایی میزان شادی به تفکیک مناطق بر اساس میانگین جدول مشخص شده است.

جدول ۱: توصیف میزان شادی پاسخگویان به تفکیک مناطق شهری

مناطق شهری	فراوانی	میانگین از ۵	میانگین از ۱۰۰	مناطق شهری	فراوانی	میانگین از ۵	میانگین از ۱۰۰
منطقه یک	۴۵	۳.۵	۶۹.۹۸	منطقه هفت	۲۳	۳.۴۷	۶۹.۴۸
منطقه دو	۷۶	۳.۳۸	۶۷.۵۲	منطقه هشت	۳۰	۳.۴۸	۶۹.۵۱
منطقه سه	۶۳	۳.۲۹	۶۵.۷۴	منطقه نه	۱۰۴	۳.۵۹	۷۱.۸۷
منطقه چهار	۵۶	۳.۳۸	۶۷.۶۷	منطقه ده	۵۹	۳.۲۸	۶۵.۶۲
منطقه پنج	۳۷	۳.۴۳	۶۸.۵۷	منطقه یازده	۴۱	۳.۳۹	۶۷.۸۲
منطقه شش	۵۳	۳.۵۸	۷۱.۵۲	منطقه دوازده	۲۵	۳.۴۸	۶۹.۵۰
منطقه هفتم	۴۴	۳.۳۹	۶۷.۸۰	کل شهر	۶۵۶	۳.۴۴	۶۸.۷۰

نقشه ۳: میزان شادی شهر مشهد به تفکیک مناطق ۱۳ گانه شهری

یافته‌های پژوهش نشاط شهروندان مشهد در سال (۱۳۸۹) بیانگر این است که برگزاری جشن‌های خانوادگی، اجرای تئاتر، برپایی جشن‌های طنز، جشنواره موسیقی و کنسرت می‌تواند بر افزایش شادی در این شهر مؤثر باشد (بابایی، ۱۳۸۹). با توجه به یافته‌های اخیر در مجموع میزان احساس شادمانی شهروندان شهر مشهد با رویکرد روان‌شناختی مورد تأمل قرار گرفته است و از بعد جامعه‌شناسی مفهوم نشاط در جامعه ما و بالأخص در شهر مشهد کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است همچنین در پیمایش‌های اجتماعی مذکور در جامعه ما اغلب بر مبنای رویه کمی عوامل مؤثر بر نشاط مورد بررسی قرار گرفته است؛ و کمتر پژوهشی در سطح سازمانی و دانشگاهی با رویکرد کیفی، ترکیبی و بین‌رشته‌ای متغیر پاداش بخشی نشاط را مورد تأمل قرار داده است. حتی این مفهوم با رویکرد اجتماعی عواطف و احساسات مثبت در قالب یک تجربه زیسته در محافل صمیمی و غیررسمی تا به حال مطرح نشده است. از این رو نوشتار حاضر در ارتباط بانشاط بخشی اجتماعی معطوف به انواع پاداش‌ها در محافل صمیمی با تأکید بر احساسات و عواطف مثبت در تعامل با دیگری مورد مطالعه قرار گرفته است. در مقاله حاضر می‌خواهیم بدانیم: **نشاط بخشی به عنوان یک رفتار عاطفی و پاداش بخش چگونه تعریف می‌شود؟ و کشگران از چه نوع پاداش‌های احساس برانگیزی در محافل صمیمی خود بهره می‌برند؟ مناطق شهری مشهد در خصوص ابراز این پاداش‌های احساس برانگیز در چه وضعیتی قرار دارند؟**

پیشینه تجربی پژوهش

با توجه به اینکه ادبیات تجربی در خصوص مطالعه نشاط‌های پاداش بخش از منظر جامعه‌شناسی عواطف در سطح داخلی و بین‌المللی کمتر تولید شده است در این بخش در نظر داریم؛ ادبیات تجربی را در خصوص نشاط با توجه به تعریف این مفهوم از سوی مهمترین صاحب‌نظران غربی طی جدول ذیل بیان کرده سپس در سطوح مختلف

جامعه‌شناختی اشاره‌ای به مفهوم نشاط در ادبیات غرب نماییم و در سطح منابع داخلی علاوه بر سطوح مختلف جامعه‌شناختی یک شمای کلی از مهمترین عوامل و موقعیت نشاط در سه دهه اخیر را با توجه به گزارش‌های بین‌المللی و پژوهش‌های ملی به رشته تحریر در آمده است به‌اجمال بیان کرده. در مجموع ادبیات تجربی صرفاً جهت غنای مفهوم مورد پژوهش بیان می‌شود^۱. در ادبیات غرب مهمترین صاحب‌نظرانی که در حوزه نشاط این مفهوم را مورد بررسی قرار داده‌اند و هدف از بررسی این مفهوم را در اندیشه‌های خود بیان کرده‌اند در جدول ذیل به‌اجمال بیان شده است.

جدول ۲: تعریف نشاط از نظر صاحب‌نظران غربی

صاحب‌نظران	تعریف نشاط	اهداف
افلاطون	سعادت (خوشبختی) به منزله فضیلت نهایی و ملکه عدالت در نفس	تعادل بین سه نیروی احساس، استدلال و میل
ارسطو	نشاط فعالیتی است برای رسیدن به زندگی خوب، شایسته و خوشبخت شدن و خیر نهایی	لذت رسیدن، کامیابی و معنویت
سقراط	شادی موفقیت شخصی است که فرد درون خود آن را حس می‌کند.	شناخت در مورد زندگی
زنون	شادکامی امیال نهفته‌ای است که به راحتی قابل برآورده شدن است.	رسیدن به امیال درونی و باطنی
اپیکورس	شادمانی نوعی لذت انتخابی برای رسیدن به تمایلات و اهداف	لذت بردن از احساسات در زمان
راسل	شادمانی پذیرش خویشتن، علایق و اهداف جذاب و گسترده	برآورده شدن نیازها، رسیدن به نظم ذهنی و تعادل در فعالیت‌ها و رفتار
بنتام	شادمانی احساس مطلوبیت و لذت	رسیدن به لذت‌جویی
دینر	شادکامی احساس رضایت و خشنودی است که منجر به	هدفدار بودن و معناداشتن زندگی

۱. باید یادآوری کرد در حوزه ادبیات عواطف اجتماعی در دهه اخیر مطالعاتی با گرایش عواطف منفی در جامعه نسبت به مهاجرین افغانی به اجمال بیان شده که با موضوع تحقیق ما سنخیت نداشته است؛ و باید بسنده به همین نکته کرده که پژوهش‌های بومی و محلی در حوزه عواطف اجتماعی کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است.

صاحب‌نظران	تعریف نشاط	اهداف
	ارضاء تمام نیازهای فرد شده باشد.	
آرگایل	شادکامی حالت و هیجانی مثبت در مقابل عواطف منفی و دوری از افسردگی و اضطراب تعریف می‌شود.	رضایت از زندگی، جلوگیری از غم، هدفدار بودن زندگی، رشد شخصیت، تحکیم روابط با دیگران
لوکاس	شادی خلق خوشایند به همراه شناختی مثبت از زندگی است که منجر به گسترش روابط اجتماعی با دیگران می‌شود.	تقویت خلق و خو، نگرش مثبت به زندگی و تحکیم ارتباطات بین فردی
سلیگمن	شادمانی تجربیات و احساسی مثبتی است که فرد در زمان‌های مختلف در زندگی داشته است و قابلیت‌ها و توانمندی‌های خود را به منصفانه ظهور گذاشته است.	شناخت تجربه زیسته، بروز پتانسیل‌ها، خودشکوفایی در زندگی، خویتر بودن و بهتر زندگی کردن
وینهوون	میزان دوست داشتن زندگی فردی را شادی تعریف می‌کنند.	ارتقاء کیفیت زندگی، برخوردار بودن از احساس لذت بخش و خرسندی ذهنی از زندگی

با توجه به تعاریف بیان شده از سوی صاحب‌نظران غربی، جامع‌ترین و عملیاتی‌ترین تعریف نشاط را وینهوون ارائه داده است. شادی به درجه یا میزانی اطلاق می‌شود که شخص به وسیله آن دربارهٔ مطلوب بودن کیفیت کلی زندگی خود قضاوت می‌کند؛ به عبارت دیگر شادمانی به این معناست که فرد به چه میزان زندگی خود را دوست دارد. (Veenhoven, ۱۹۸۴) این تعریف دارای چند کلید واژه است که باید تشریح گردد.

الف) میزان و درجه: واژه نشاط درجه یا میزانی است که برای کمتر برخوردار بودن یا بیشتر بهره‌مند بودن فرد در زندگی شخصی مورد سنجش قرار می‌گیرد.

ب) فردی بودن: واژه شادی نوعی ارزیابی ذهنی و انتزاعی است که هیچ‌گونه معیار استاندارد عینی برای آن نیست و شخصی که فکر می‌کند شاد است در واقع نشاط دارد.

ج) قضاوت^۱: شادی امری اکتسابی است که فرد آن را به دست می‌آورد؛ و زمانی حاصل می‌شود که فرد در مورد کیفیت زندگی‌اش به یک ارزیابی یا شناخت کلی رسیده است. بر اساس این اصطلاح شادی یک فعالیت ذهنی و انتزاعی تلقی می‌شود؛ و سازه‌ای شناختی است که افراد با کنار هم قرار دادن تجربیات مختلف به آن می‌رسند (صفاری نیا، ۱۳۹۵: ۱۴۳). در این تعریف ارزیابی گذشته و تخمین آینده فرد نیاز به نظم سازمان‌دهی درون ساختارهای واقعی زندگی دارد. این امر منوط به این است که نیازهایی را که ارزیابی کرده و اولویت‌بندی به‌عنوان ارزش نسبی کرده به‌عنوان یک سازه شناختی در نظر بگیرد که افراد با کنار هم قرار دادن تجارب زیسته‌شان به آن رسیده‌اند. در نتیجه می‌توان از این عنصر در تعریف شادی به این نتیجه رسید که لغت شادمانی برای اشخاصی که ذهنشان کار نمی‌کند، استفاده نمی‌شود. شخصی که قادر به انجام یک قضاوت کلی از زندگی‌اش نیست نمی‌توان گفت آیا شاد است یا نیست؛ بنابراین این مفهوم برای حیوانات، بچه‌های کوچک یا افراد عقب‌مانده استفاده نمی‌شود (موسوی، ۱۳۹۲: ۳۸).

د) کلی^۲: با توجه به این واژه شادی در بحث قضاوت نوعی ارزیابی کلی و نوعی عملی شناختی بر اساس ارزش‌ها و ترجیحات فردی شکل می‌گیرد.

ه) زندگی به‌عنوان کل^۳: با توجه به این واژه شادمانی در نقش رضایت از جنبه‌های خاصی از زندگی همچون، تحصیلات، خانواده، ازدواج، شغل و... صرفاً به کار برده نمی‌شود. بلکه این واژه اشاره به رضایت از کل زندگی می‌کند. این امر به تجارب، گذشته و حال افراد اشاره می‌کند که می‌تواند زندگی آینده فرد را رقم بزند.

(و) **زندگی شخص^۱**: در تعریف یاد شده ارزیابی فرد از زندگی‌اش متعلق به حوزه خصوصی فرد است. نه به مفهوم زندگی به‌طور کلی.

(ز) **مطلوبیت^۲**: این واژه به ارزیابی و شناخت فرد تعلق دارد. به این معنا که مطلوبیت زندگی هم به عاطفه و هم به تفکر مرتبط است. در مطلوبیت، فرد به این نتیجه می‌رسد که چیزی را دوست دارد یا نه. بر مبنای این اصطلاح قضاوت‌های شادمانی بر روی یک محور و پیوستاری قرار دارد که یک سر طیف قدردانی است و سر طیف دیگر خوار کردن قرار می‌گیرد. این طیف می‌تواند از عشق تا تنفر را در برگیرد. از منظر دیگر مطلوبیت هم خانواده با مفهوم خوشایندی است، اما این واژه فقط اشاره به بُعد عاطفی نشاط می‌کند و مفهوم شادی فراگیر را کمتر با خود دارد.

از منظر دیگر در ادبیات غرب مطالعات تجربی روشمند حوزه نشاط از دهه ۶۰ به این سمت آغاز شده است. این نوع نگرش، از اواخر دهه ۷۰ به بعد در میان جامعه‌شناسان با مطالعات «کیفیت زندگی»، «رضایت از زندگی» و «ایستارسنجی» تکوین یافته است (ذکایی، ۱۳۹۵: ۴۱۶). جدول ذیل به اختصار متغیرهای مرتبط با نشاط در ادبیات غرب را در سطوح مختلف بیان می‌کند.

جدول ۳: متغیرهای مستقل شناسایی شده

متغیرها جمعیت شناختی: سنی، جنس، وضعیت تأهل - تحصیلات-شغل	
متغیرهای غیر دموگرافیک: درآمد، ثروت، بهره‌وری، نوع کار، افزایش ساعات کار، مصرف، تحرک اجتماعی، کیفیت زندگی، فعالیت‌های مدنی، فعالیت‌های دینی، ارزش‌ها، فراغت، چرخه زندگی، قابلیت‌ها، دسترسی به فرصت، سلامت (جسمانی و روانی)، احساس امنیت، شخصیت، خودشکوفایی، مثبت اندیشی، عزت‌نفس،	سطح خرد

1. Life- As-A- Whole
2. Favorably

اعتماد به نفس، هوش، رضایت از زندگی، رضایت خاطر، رفاه ذهنی، امیدواری، استقلال عمل، خلق مثبت.	
پیوندها و ارتباطات: ارتباطات خانوادگی، دوستان، همکاران، اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، سرمایه اجتماعی.	سطح میانی
تولید ناخالص داخلی، آزادی‌های سیاسی و اقتصادی، اعتماد نهادینه شده، برابری و عدالت اجتماعی و توزیعی، رضایت نسبی، سیاست اجتماعی و رفاهی، امنیت اجتماعی، توسعه اقتصادی و اجتماعی (ذکایی، ۱۳۹۵).	سطح کلان

در بعد توصیفی میزان شادی بر اساس داده‌های جهانی در سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۶، جایگاه ایران از حیث شادکامی در ردیف کشورهای با بهزیستی ذهنی «متوسط رو به پایین» قرار داشته است. یعنی ایرانیان، از لحاظ ذهنی، وضعیت سلامت و رفاه زندگی خود را قانع‌کننده و رضایت‌بخش ذکر نکرده‌اند. برای نمونه در سه سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲^۱ ایران از حیث شاخص‌های رفاه مادی شاخص‌های ذهنی و کیفی زندگی از جمله رضایت از زندگی و شادمانی از گذشت ایام، در میان کشورها، جایگاه میانی را اشغال کرده است. البته به نسبت سال‌های قبل، سطح نشاط و قناعت در زندگی افزایش یافته است (Veenhoven, ۲۰۱۱) همچنین باید بیان کرد که مطالعات دهه ۷۰ نشان می‌دهند که میانگین نشاط در این سال‌ها «متوسط» بوده است. بر اساس مطالعات این دهه در بین ایرانیان، عوامل تأثیرگذار بر شادکامی به ترتیب عبارت‌اند از: تفریح و سرگرمی، رضایت از شغل، خانواده، شرایط اجتماعی، ازدواج، وضعیت بهداشتی و سلامتی بوده است. در دهه ۸۰ سطح نشاط «متوسط رو به بالا» گزارش شده است. در مطالعات دهه ۹۰ در سطح ملی نشاط ایرانیان «متوسط رو به پایین» بوده است. در مجموع با توجه به سطح متوسط در این دو دهه تا به امروز در گفتارهای ایرانیان اظهار به پیشرفت در زندگی بیان شده؛ اما انتقادات و توقعات دیگری نیز

۱. معادل سال‌های ۱۳۷۸، ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ شمسی

همراه بوده است (عنبری، ۱۳۹۷).

مطالعات متعددی پیرامون عوامل نشاط در جامعه ایران انجام شده است که در پنج دسته می‌توان خلاصه کرد کرده است: ویژگی‌های روان‌شناختی (شخصیت، عزت‌نفس، برون‌گرایی، خوش‌بینی، احساس محرومیت و...) ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (جنسیت، وضعیت تأهل، تحصیلات و...) ویژگی‌های اقتصادی (داشتن شغل و رصایت شغلی، درآمد، وضعیت مسکن و...) ویژگی‌های فرهنگی (فعالیت‌های اوقات فراغت، اعتقادات مذهبی، سرمایه فرهنگی و...) ویژگی‌های اجتماعی (سرمایه اجتماعی، روابط اجتماعی توأم با اعتماد، تعامل اجتماعی، حمایت اجتماعی، انزوای اجتماعی، آنومی و...) (مرادی، ۱۳۹۵)

در مجموع در عمده تحقیقات علمی جامعه ما، نشاط به‌عنوان یک متغیر وابسته در نظر گرفته شده و در اکثر این پژوهش‌ها نشاط بر اساس رویکرد روان‌شناختی با تأکید بر مقیاس پرسشنامه‌های استاندارد شده از جمله پرسشنامه آکسفورد از سه بُعد (شناختی، احساسی و اجتماعی) مورد سنجش قرار گرفته است. (عنبری، ۱۳۹۲)

با توجه به پیمایش‌های انجام شده در سطح جامعه‌شناسی عوامل اجتماعی در بین محققان و پژوهشگران بیشتر مورد استقبال قرار گرفته است که در بین عوامل اجتماعی با تساهل و تسامح می‌توان اذعان کرد که سرمایه اجتماعی (اعتماد- مشارکت- تعاملات) و مقبولیت اجتماعی با متغیر نشاط بیشتر مورد سنجش قرار گرفته است که این متغیرها بیشتر سطح میانی را در برمی‌گیرد. در بین عوامل اقتصادی بیشتر بر درآمد و پایگاه اقتصادی افراد و رابطه آن‌ها با نشاط تأکید شده است؛ که این رابطه چندان قوی نبوده است. در بین عوامل فرهنگی بیشتر میزان دینداری با نشاط مورد تبیین قرار گرفته است؛ که در اکثر تحقیقات ضریب تعیین دینداری با شادی پایین بوده است. در بین متغیرهای روانی در اکثر پژوهش‌ها رضایت از زندگی (اقتصادی- اجتماعی- فردی) در کنار امید به آینده، بیشتر از سایر

متغیرها بانشاط مورد تبیین و تفسیر قرار گرفته است. با توجه به آنچه بیان شد درنهایت جدول ذیل به‌اختصار سطوح تحقیقات جامعه‌شناختی ایران را در حوزه نشاط توصیف می‌کند.

جدول ۴: متغیرهای همبسته بانشاط در سطوح تحلیلی مختلف جامعه ایران

متغیرهای همبسته بانشاط	سطح تحلیل
رضایت از زندگی، امید به آینده	سطح خرد
سرمایه اجتماعی و فرهنگی	سطح میانی
توسعه اقتصادی	سطح کلان

مبانی نظری پژوهش

همانطور که اشاره شد مفهوم نشاط با رویکرد جامعه‌شناسی احساسات (عواطف) کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است. در این بحث با توجه به یافته‌های تحقیق جهت غنای فکری و راهنمایی برای دستیابی به مفهوم مذکور با تأکید بر اندیشه ترنر^۱ در حوزه عواطف، به تفسیر و تحلیل نتایج خواهیم پرداخت.

در حوزه احساسات و عواطف روانشناسان اصالتاً به این موضوع از گذشته تا به امروز تمرکز کرده‌اند. حال جامعه‌شناسی با تأکید بر چگونگی تعامل و مبادله در ساختار رابطه بین احساس و جامعه را به‌صورت مفهوم تجربی همراه با عواطف در زندگی مطالعه می‌کند، در این خصوص بیان کرد که جامعه‌شناسان شرایط ایجاد، ابراز و معنایی را که احساسات (عواطف) مختلف در موقعیت‌های متنوع اجتماعی به خود می‌گیرند بررسی می‌کنند تا از این طریق واقعیت اجتماعی را بهتر بشناسند (بخشی و همکاران، ۱۳۹۵). ترنر در این زمینه معتقد است که جامعه‌شناسی به این پاسخ می‌دهد که واقعیت‌های اجتماعی

1. Turner

چگونه از احساسات و عواطف متأثر است (Turner, ۲۰۱۴).

وی عواطف را از منظر جامعه‌شناسی به پنج دسته رهیافت نمایشی، ساختاری، تعامل‌گرایی نمادین، مناسکی و مبادله تقسیم می‌کند؛ که با توجه به یافته‌های تحقیق در این بحث به اختصار رهیافت تعامل‌گرایی نمادین و مبادله عاطفه که منطبق با نتایج و تفسیر یافته‌های این نوشتار است به اختصار بیان می‌گردد. ترنر معتقد است که بر اساس تعامل‌گرایی نمادین، احساس از تعریف فرهنگی و تعامل اجتماعی نشئت می‌گیرد و در طول زمان در روابط اجتماعی پایدار می‌شود (Turner, ۲۰۰۷). اداهای معنادار و ادراکات درونی یک احساس به صورت فرهنگی تعریف می‌شود. با توجه به این نکته از نظر او در تعامل‌گرایی نمادین ظرفیت احساسات به صورت منحصر به فردی با تکیه بر خلق، دستکاری و تعدیل نمادها در هدایت رفتار خود و دیگران شکل می‌گیرد (ترنر، ۱۳۹۵). این رهیافت به فعال بودن انسان در تولید احساسات متمرکز است که از این لحاظ در برابر رهیافت‌هایی قرار می‌گیرد که انسان را در تجربه احساسات منفعل می‌دانند (ربانی خوراسگانی و کیانپور، ۱۳۸۸). در رهیافت مبادله، وی عاطفه را اینگونه بیان می‌کند که افراد در جریان مبادله به عنوان کنشگرانی در نظر گرفته می‌شوند که به دنبال کسب منابع و پاداش‌هایی بیش از هزینه و سرمایه‌گذاری، حرکت می‌کنند. افراد در تبادل منابع انتظار دارند که منابع ارزشمندتری به دست آورند. عواطفی که تجربه می‌شود مطابق با مبادله‌ای است که در یک تعامل دارند (Turner, ۱۹۹۹). به نظر او این منابع مادی و یا غیرمادی است و در برانگیختگی احساسی بروز پیدا می‌کند. نیاز به دریافت منفعت از منابع معقول (پول، قدرت، دانش یا سلامت)، نیاز به این احساس که آن‌ها می‌توانند پاسخ‌های دیگران را پیش‌بینی کنند، منجر به ارزیابی مثبت افراد از خود می‌شود (ترنر، ۱۳۹۷) در نهایت به نظر وی اصل اساسی این نظریه تأکید بر ساختار مبادله می‌کند که فعالیت‌های مشترکی را ایجاد می‌کند

این فعالیت‌های تأثیر عاطفی بر افراد دارد؛ که به وجود آورنده عاطفه یا احساسات کلی هستند (مقدس و قدرتی، ۱۳۹۰).

در نهایت نشاطبخشی مبتنی بر پاداش‌ها که می‌تواند مرتبط با عاطفه انسانی باشد با ماهیت فرهنگی و تجربه‌های فردی و جمعی به صورت احساسی برانگیخته بروز پیدا می‌کند که این برانگیختگی احساسی در ارتباط با کنش متقابل نمادین و تقویت رفتارهای پاداش بخش در ساختار محافل صمیمی می‌تواند با اثرات خوشایند و مطلوبیت همراه باشد. نشاطبخشی به صورت احساسی مثبت در قالب شیوه‌های متنوع می‌تواند در یک فرهنگ مورد پذیرش، معنا و تفسیر گردد و در طول زمان به عنصری کاتالیزور بخش، روابط جمعی را مستحکم کند و منفعل بودن را کاهش دهد. علاوه بر این در راستای انتظارات جمعی، ارزیابی عقلی، کامیابی، تشویق، تائید، حس خوشایند و ... با گروه می‌تواند به صورت الگوهای احساسی بروز پیدا کند، کنترل شود و تقویت گردد. نشاط جمعی مبتنی بر پاداش‌ها ناشی از عواطف مبادله شده تجربی می‌تواند در جمع‌های صمیمی و پرشور عنصری سازنده برای نگه داشت جمع باشد که به صورت فرایندهای مبادله‌ای به همراه اثرات مطلوب به ارتقاء سرمایه و علایق گروهی منجر به شود. چنین نشاطی در قالب شیوه‌های رفتاری و بیانی مطلوب برای جمع موفقیت، ترغیب، اقناع، تائید و حس خوب را به وجود می‌آورد که به نوعی باعث تعالی عاطفی می‌گردد. چنین تقویت‌کننده‌های نمایشی در شبکه‌های اجتماعی صمیمی از سوی یکدیگر با تبادل حس خوب، شور و شمع، آرامش، آسودگی خاطر و ... بروز پیدا می‌کند؛ به عبارت دیگر حضور در جمع‌های صمیمی برای فرد به نوعی وظیفه و دیگر خواهی محسوب می‌شود که می‌تواند مسئولیت‌پذیری، تعلقات جمعی، افتخار و قدردانی را از طریق پیوند با یکدیگر به وجود آورد. در نهایت نشاطبخشی به عنوان یک موضوع اجتماعی ناشی از بطن فرهنگ موجود در جامعه می‌تواند

در محافل صمیمی جهت برآوردن انتظارات دیگری در قالب شیوه‌های تجربی متعدد مبادله گردد که این تبادل عاطفی در طی زمان به سرمایه فردی و یا جمعی تبدیل خواهد شد.

روش‌شناسی

در این پژوهش محقق بر اساس رهیافت پراگماتیسم^۱ در روش تحقیق با تکیه بر مورد محوری بر مبنای روش ترکیبی در حوزه رویه متوالی^۲ که کلارک و کرسول^۳ آن را بیان می‌کنند، به مطالعه پاداش‌های معطوف به مبادله عواطف ناشی از نشاطبخشی اجتماعی پرداخته شده است (Clark & Creswell, ۲۰۰۸).

در بخش روش کیفی تحقیق حاضر با تکیه بر اهداف اکتشافی^۴ ابتدا بحث پاداش‌های نشاطبخش را بر اساس روش مصاحبه‌ای نیمه عمیق مورد مطالعه قرار داده است؛ در این گام با تکیه بر مطالعه موردی جمعی^۵ که دلیل این انتخاب به ادراک بهتر رسیدن بوده است (استیک^۶، ۲۰۰۵: ۴۴۴). در بستر واقعی زندگی روزمره و در جریان تعاملات اجتماعی فرد با دیگران که بر بودن^۷ تکیه می‌کند (ابراهیمی لویه و میرزایی راجعونی، ۱۳۹۶) محقق در میدان تحقیق بحث پاداش‌های معطوف به نشاطبخشی را در راستای مبادله عواطف توصیف کرده است. کوهن^۸ معتقد است که این روش (مطالعه موردی جمعی) برای اهداف توضیحی، اکتشافی، شناختی و پاسخ به پرسش‌های «چگونه و چرا» مناسب است (Kohn, ۱۹۹۷). روش تحلیل داده‌ها در این رویه، تحلیل تماتیک^۹ (مضمون) است؛ که مبتنی بر استقرار تحلیلی است که طی آن از طریق طبقه‌بندی داده‌ها و الگویابی درون داده‌ای و

1. pragmatism Approach
2. Sequential procedures
3. Clark & Creswell
4. Exploratory Objectives
5. Collective Case study
6. Stak
7. Noema
8. Kohn
9. Thematic analysis

برون‌داده‌ای به یک سنخ‌شناسی تحلیلی محقق دست می‌یابد (محمدپور، ۱۳۹۲ و ۲۰۰۸ و Harden & Thomas) بر اساس روش تحلیل مضمون و به منظور رسیدن به تم‌های کلی یافته‌های مستند مشارکت‌کنندگان در ریختاری جامعه‌شناختی به صورت کدگذاری باز و محوری مقوله‌بندی شده‌اند. نمونه‌گیری رویه کیفی بر اساس استدلال مرپام^۱ هدفمند بوده (Merriam, ۲۰۰۲) که انتخاب محیط‌ها، زمان‌ها و افراد می‌تواند در این نوع نمونه‌گیری مورد نیاز باشد (Marshall & Rossman, ۲۰۱۴). با توجه به راهبرد نمونه‌گیری در راستای دستیابی به نمایایی، مقایسه‌پذیری و انتقال‌پذیری در این گام از نمونه‌گیری موردی نوعی^۲ استفاده شده که نمایا بودن این نوع نمونه‌گیری عمدتاً با نمونه‌گیری احتمالی و رویه کمی ارتباط دارد. از این نوع نمونه‌گیری جهت انتقال‌پذیری یا برون‌یابی داده‌ها که معیارهای معادل مفهوم تعمیم‌پذیری کمی است، استفاده شده است (محمدپور، ۱۳۹۲: ۳۷). در رویه کیفی افراد شرکت‌کننده در پژوهش را فرد یا نمونه نمی‌گویند بلکه به آن‌ها لفظ «مشارکت‌کننده» یا «اطلاع‌رسان»^۳ اطلاق شده است (ایمانی جاجرمی، ۱۳۸۴: ۲۶). با توجه به تعریف جامعه هدف، مطالعه پاداش‌های نشاطبخش در سطح جامعه مورد در جمع‌های صمیمی (خانوادگی، دوستانه، خویشاوندان، همکاران) و غیررسمی که روابط اجتماعی مبتنی بر احساس قوی و فاصله اجتماعی نزدیک بوده و شرایط ساختار گروه‌های اولیه بر آن جمع حاکم بوده است، اطلاعات متنی از مشارکت‌کنندگان جمع‌آوری شده است. از ابزار مصاحبه‌های نیمه عمیق تا زمانی استفاده شده که اطلاعات به تکرار، اقناع و اشباع رسیدند. شیوه گردآوری مصاحبه‌های فردی نیمه ساختار یافته^۴ و مفهومی^۱ بوده است. به

1. Merriam

2. Typical

3. Informants

4. مصاحبه نیمه ساختار یافته (Semi-structured interview) روش پژوهشی است که اغلب در علوم اجتماعی استفاده می‌شود. مصاحبه نیمه ساختار یافته مصاحبه‌ای است که در آن، سؤالات مصاحبه از قبل مشخص می‌شود و از تمام پاسخ دهندگان، پرسش‌های مشابه پرسیده می‌شود؛ اما آنها آزادند که پاسخ خود را به هر طریقی که می‌خواهند پاسخ دهند. البته در

نظر فلیک در این شیوه محقق با استفاده از راهنمای مصاحبه^۲ فهرستی از سؤالات و موضوعات مکتوبی که باید در یک توالی خاص دنبال شوند؛ از پاسخگویان در موقعیت مناسب می‌پرسد (فلیک، ۱۳۹۱). در نهایت فرایند مصاحبه‌ها تا زمانی ادامه پیدا کرد به تکرار رسیدند از این رو مصاحبه شونده‌ها در این تحقیق شامل ۱۵ نفر بوده که در راستای جامعه هدف این رویه اطلاعات مورد نظر به تکرار و اقناع رسیده است. لازم به ذکر است که در جدول ذیل به دلیل ملاحظات اخلاقی، اسامی مستعار ذکر گردیده است.

جدول ۵: سیمای کلی مشارکت‌کننده‌ها

ردیف	نام	جنس	سن	تحصیلات	شغل	تاهل
۱	مهرزاد	مرد	۴۰	دکتری تخصصی	دندانپزشک	متاهل
۲	علی‌اکبر	مرد	۵۰	کارشناسی ارتباطات	راننده دانشگاه	متاهل
۳	پریا	زن	۴۳	ارشد تربیت‌بدنی	مربی باشگاه ورزشی	متاهل
۴	حمیدرضا	مرد	۵۴	کارشناسی روابط عمومی	مسئول فرهنگی	متاهل
۵	مهران	مرد	۳۲	ارشد مکانیک	شرکت نفت عسلویه	متاهل
۶	حسین	مرد	۴۵	دیپلم	کارمند بانک مسکن	متاهل
۷	اعظم	زن	۳۴	دانشجوی ارشد	خانه‌دار	متاهل
۸	مهتاب	زن	۳۳	کارشناسی هنر	جوهرساز - سنگ تراش	مجرد
۹	فهیمة	زن	۳۰	کارشناسی ریاضی	کارمند بخش خصوصی	مجرد
۱۰	علی	مرد	۵۵	دیپلم	بازنشسته	متاهل

راهنمای مصاحبه جزئیات مصاحبه، شیوه بیان و ترتیب آنها ذکر نمی‌شود. این موارد در طی فرایند مصاحبه تعیین می‌شوند (بی، ۱۳۹۰) مصاحبه نیمه ساختار یافته، باز است که در آن اجازه پرداختن به ایده‌های جدید داده می‌شود تا در طول مصاحبه به‌عنوان یک نتیجه از آنچه مصاحبه‌شونده می‌گوید به ارمغان آورد. مصاحبه‌کننده در مصاحبه نیمه ساختار یافته به‌طور کلی دارای یک چارچوب خاص است که باید به آن پرداخته شود (کریمی و نصر، ۱۳۹۲)

1. Conceptual Interview
2. Self-Interview.

۱۱	سمانه	زن	۴۰	کارشناسی مطالعات خانواده	خبرنگار روزنامه	متاهل
۱۲	مصطفی	مرد	۵۰	کارشناسی علوم اجتماعی	کارمند صداوسیما	متاهل
۱۳	فرید	مرد	۳۲	کارشناس ارشد علوم سیاسی	معلم - خبرنگار	متاهل
۱۴	محبوبه	زن	۳۷	کارشناس ارشد ارتباطات	کارمند روزنامه	مجرد
۱۵	مرجان	زن	۳۵	کارشناس ارشد جغرافیا	پژوهشگر و محقق	متاهل

در نهایت دلیل استفاده از این روش کیفی و ابزار مصاحبه‌ای آن بوده است که محقق سعی کند نشاط را به عنوان یک اراده عاطفی و آگاهانه معطوف به انواع پاداش‌ها در راستای بعد اجتماعی و بودن در نظر گیرد که فرد به صورت کار احساسی همراه با شیوه‌های نمادین ارتباطی در محافل صمیمی این احساسات نشاط برانگیز را در قالب شیوه‌های مختلف رفتاری و بیانی به نمایش می‌گذارد تا بهزیستی عاطفی را تقویت کند. براین اساس ابژه نشاطبخشی در بستر زندگی روزمره افراد یکی از مفاهیم قابل مطالعه در جامعه‌شناسی عاطفه است و محقق باید در این پژوهش دست به انتخاب افرادی بزند که میزان نشاطبخشی آن‌ها به نسبت دیگران در جمع‌ها قابل توجه بوده است.

در گام روش کمی از رویه پیمایش^۱ استفاده شده که عبارت از گردآوری انواع مختلف اطلاعات دربارهٔ یک محل یا اجتماع یا دوره‌ای خاص از زندگی اجتماعی که در آن به‌طور عمده از پرسشنامه مصاحبه‌ای استاندارد یا محقق ساخته استفاده می‌شود (قنادان و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۶۸). روش کمی که به توصیف، پیش‌بینی و تبیین پدیده می‌پردازد (ببی، ۱۳۹۰: ۵۵۰) به صورت منطق کمی سازی در راستای تبیین و تحلیل آماری اطلاعات پاسخگویان مورد تفسیر قرار می‌گیرد. (آلتینی و پارسکوس، ۱۳۹۴: ۱۱۹)؛ بنابراین در این روش با توجه به ابزار پرسشنامه مصاحبه‌ای ناشی از روند مقوله یابی و کدگذاری بخش

کیفی بر اساس راهبرد نمونه‌گیری احتمالی از نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم^۱ نمونه در سطح جامعه مورد مطالعه به صورت تصادفی ساده^۲ پاسخگویان در هر محله از مناطق شهری انتخاب شده‌اند. واحد تحلیل خانوار بوده که شهروندان بالای ۱۸ سال^۳ در این تحقیق مورد نظر بوده است. در نهایت حجم نمونه آماری این تحقیق در گام کمی برابر با ۷۶۰ نفر برای تجزیه و تحلیل آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم‌افزار Spss مورد مطالعه قرار گرفته است.

جدول ۶: تعیین حجم نمونه جمعیت خانوار ساکن در هر منطقه شهری

منطقه	جمعیت خانوار ساکن در منطقه	حجم نمونه		منطقه	جمعیت خانوار ساکن در منطقه	حجم نمونه	
		پری تست	نهایی			پری تست	نهایی
منطقه ۱	۵۵۲۲۱	۵	۴۰	منطقه ۸	۲۹۹۸۹	۴	۳۰
منطقه ۲	۱۵۷۵۹۲	۱۷	۱۰۲	منطقه ۹	۱۰۳۰۹۳	۱۰	۷۱
منطقه ۳	۱۲۵۶۵۹	۱۴	۸۱	منطقه ۱۰	۹۲۰۱۸	۹	۶۰
منطقه ۴	۷۶۶۹۲	۹	۵۰	منطقه ۱۱	۶۰۶۰۹	۸	۴۶
منطقه ۵	۴۸۵۹۳	۶	۳۵	منطقه ۱۲	۳۲۵۱۷	۷	۲۵
منطقه ۶	۶۷۰۳۶	۸	۴۵	منطقه ثامن	۴۵۲۵	۴	۱۵
منطقه ۷	۷۶۵۰۱	۹	۵۰	مشهد	۹۳۰۰۴۵	۱۱۰	۶۵۰

1. Proportional of Stratification Sampling

2. Sample Random Sampling

3. علت انتخاب این بازه سنی نیز این بود که مطابق ماده ۱ تعریف یونسکو، در کنوانسیون حقوق کودک (۱۹۸۹) افراد زیر ۱۸ سال کودک محسوب می‌شوند و فاقد مسئولیت‌پذیری و قانونمندی در نظر گرفته می‌شوند.

سؤالات پرسشنامه مصاحبه‌ای تدوین شده بعد از گرفتن روایی محتوایی^۱ با نظرخواهی از پژوهشگران برجسته و صاحب نظر و پایایی^۲ از طریق آلفای کرونباخ، مورد سنجش قرار گرفته است (کرلینجر، ۱۳۷۶:۱۳۳). اعتبار نهایی سؤالات مربوطه برابر با (۰/۷۸) به دست آمده است.

جدول ۷: اعتبار و روایی مؤلفه‌های پرسشنامه تحقیق

مقدار آلفای کرونباخ		بار عاملی KMO	مؤلفه‌های پاداش	
نهایی	ابتدایی			
.۷۵۷	.۷۶۸	.۵۰۷	تشویق	
.۷۶۲	.۷۷۹	.۵۱۴	موفقیت	
.۷۴۳	.۷۶۹	.۶۵۹	ارزش	
.۷۸۵	.۷۸۴	.۴۲۲	ارزیابی عقلانی	
.۷۸۶	.۷۹۸	.۳۳۹	بار عاملی	پاداش
		۴۴۵۸.۹۰۰	بارتلت	
		۰/۰۰۱	احتمال معناداری	

در گام سوم برای تحلیل فضایی یافته‌ها از تکنیک سیستم اطلاعات جغرافیایی^۳ که امروز نقش پررنگی در تحلیل فضایی داده‌های اجتماعی دارد، استفاده شده است. در این گام از روش درون‌یابی نقطه به نقطه که مبتنی بر تخمین مدل‌های آماری است؛ و فرایندی است که طی آن می‌توان مقدار یک کمیت را در نقاطی با مختصات معلوم مشخص کرد

1. Face Validity
2. Reliability
3. Geographic Information System (GIS)

(قهرودی تالی، ۱۳۸۱: ۹۷). استفاده شده است. در این گام از نمونه‌گیری مکانی مبتنی بر روش درون‌یابی از نمونه‌های نقطه‌ای استفاده کرده‌ایم. به عبارتی نام دیگر این نوع نمونه‌گیری، نمونه‌گیری منطقه‌ای^۱ است که بررسی شرایط زندگی در یک شهر یا یک پدیده در شهر را مبتنی بر واحدهای مسکونی، بلوک‌ها و مناطق شهری مورد نمونه قرار می‌دهد (ساروخانی، ۱۳۷۷: ۱۱۹). در این نمونه‌گیری بیشتر مطالعه پدیده و ویژگی‌های مکانی، نواحی جغرافیایی مورد تأکید است (حافظ نیا، ۱۳۹۳: ۱۵۶). از این رو با روش تصادفی بلوک‌های مناطق شهری به‌خوبی تعریف شده و محدوده هر یک از آن‌ها کاملاً مشخص و مرزبندی آن‌ها طوری انجام شده که هر واحد مسکونی فقط در یک بلوک قرار می‌گیرد؛ البته باید گفت که بر اساس مرز بلوک‌ها بر روی نقشه‌ها، مرز محله‌ها و نواحی هم در این کار مشخص شده است؛ و داده‌ها جمع‌آوری شده بر اساس رویه درون‌یابی نقطه‌ای به نرم‌افزار (GIS) انتقال یافته و تحلیل فضایی داده‌ها مرتبط با هر محله و منطقه که مرزبندی آن مشخص است به‌صورت یک خروجی جهت توصیف توزیع فضایی میانگین داده‌ها که در سطح هر منطقه متغیر و مؤلفه‌های آن از چه وضعیتی برخوردار است در قالب نقشه‌های مربوطه طراحی گردیده است.

قلمرو این تحقیق کلانشهر مشهد مرکز استان خراسان رضوی است که در سال ۱۳۹۶ با احتساب نواحی منفصل توس و قرقی با ۳۵۱۴۷ هکتار و مساحت ۳۲۸ کیلومترمربع در شمال شرق ایران قرار داشته است. طول جغرافیایی ۵۹ درجه و ۲ دقیقه تا ۶۰ درجه و ۳۸ دقیقه و عرض جغرافیایی ۳۵ درجه و ۴۴ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۷ دقیقه به‌صورت شرقی-غربی در حوضه آبریز کشف رود، بین رشته‌کوه‌های بینالود و هزار مسجد این شهر مستقر شده است؛ و ارتفاع شهر از سطح دریا ۹۹۹ متر است (سالنامه آماری شهر مشهد ۹۵،

۱۳۹۶). این شهر به‌عنوان دومین کلانشهر بزرگ کشور، کارکرد مذهبی- زیارتی دارد. (بدری و طیبی، ۱۳۹۱: ۱۵۳) در زمان افشاریان، پایتخت ایران بوده است و دومین شهر پهناور ایران، بعد از تهران است (حیاتی، ۱۳۹۱: ۱۱۵). شکل‌گیری فضایی، زندگی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی این شهر به‌طور کامل تحت تأثیر عوامل مذهبی بوده است. در حال حاضر این شهر دارای ۱۳ منطقه، ۳۷ ناحیه خدمات شهری، ۴۰ ناحیه شهرسازی و ۱۵۸ محله دارد (سالنامه آماری شهر مشهد ۹۵، ۱۳۹۶). بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ در سطح مناطق ۱۳ گانه شهری مشهد مناطق ۲، ۳ و ۱۰ شهری به ترتیب دارای بیشترین تراکم جمعیتی و مناطق ۸ و ۱۲ به ترتیب دارای کمترین تراکم جمعیتی است (گزیده شاخص‌های جمعیتی شهر مشهد، ۱۳۹۶: ۱۳).

از آنجایی که تحلیل فضایی مبتنی بر پاداش بخشی عواطف در سطح مناطق شهر مشهد مورد نظر بوده است، برای توصیف بهتر موقعیت سیاسی و شهری، مشهد، با توجه به سطح توسعه یافتگی شهری و برخورداری از امکانات شهری در سطح مناطق جدول و نقشه ذیل به‌اختصار مهمترین موقعیت توسعه شهری هر یک از مناطق ۱۳ گانه شهر مشهد را توصیف می‌کند.

جدول ۸: مشخصات شهری و سطح برخورداری از امکانات مناطق ۱۳ گانه شهر مشهد

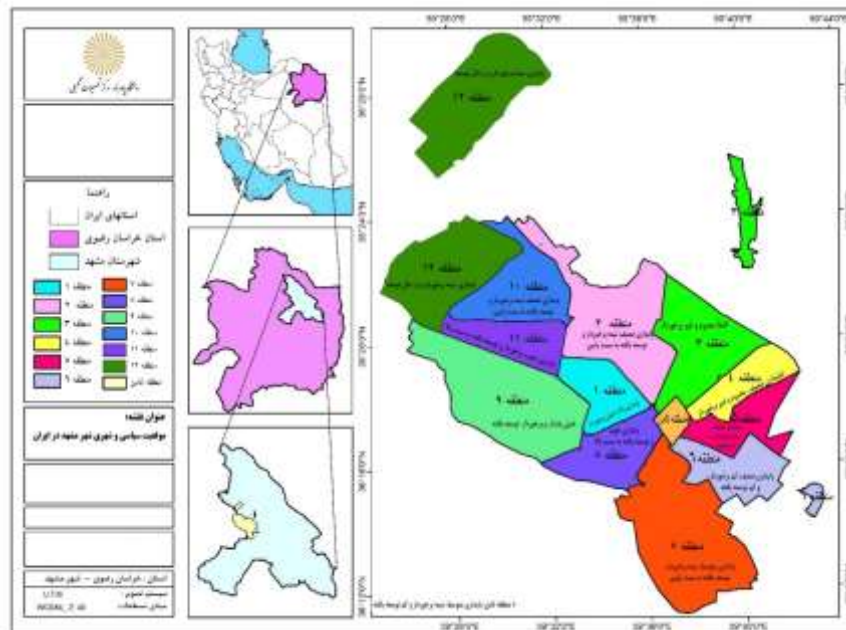
منطقه ۱	از ۲ ناحیه و ۱۱ محله (سجاد، ارشاد، فلسطین، آبکوه، سناباد، گوهرشاد، کلاهدوز، بهشتی، احمدآباد، راهنمایی، سعدآباد) تشکیل شده است (https://zone1.mashhad.ir). این منطقه جزء مناطق خیلی پایدار و خیلی برخوردار قرار دارد. (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).
---------	--

منطقه ۲	<p>در شمال غرب مشهد واقع شده از ۴ ناحیه و ۲۳ محله (ابوطالب، عبدالمطلب، ایثارگران، پردیس، جانبازان، حجت، زرکش، سمرقند، شفا، هنرور، شهرک شهید مطهری، مطهری شمالی، عامل، عبادی، فدک، نوید، کوی امیرالمؤمنین، مشهد قلی، مهدی‌آباد، موسوی قوچانی، فرامرز عباسی، بهاران، جانباز) تشکیل شده است. (https://zone۲.mashhad.ir) این منطقه را جزء مناطق پایدار ضعیف، نیمه برخوردار، نیمه محروم و توسعه یافته به سمت پایین قرار دارد.^۱ (مافی و عبدالله زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۳	<p>در شرق مشهد از ۴ ناحیه و ۱۶ محله (فاطمیه، رسالت، گاز، راه آهن، هاشمی نژاد، دروی، طبرسی شمالی، سیس آباد، مجلسی، خواجه ربیع، بهمن، بلال، مهرگان، شهید شهرباری، شهید علی محمدی، شهید احمدی روشن) تشکیل شده است. (https://zone۳.mashhad.ir) این منطقه در وضعیت ناپایدارترین موقعیت شهری، عدم توسعه یافتگی شهری، غیر برخوردار (کاملاً محروم) قرار دارد (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۴	<p>در شمال شرق مشهد از ۳ ناحیه و ۱۰ محله (طلاب (مفتح) ایثار، بهشت (گلشهر)، ابوذر، تلگرد، وحید، پنج‌تن، پنج‌تن آل‌عبا، رده، شهید قربانی) تشکیل شده است (https://zone۴.mashhad.ir) این منطقه در وضعیت ناپایدار ضعیف، نیمه برخوردار و محروم از نظر توسعه یافتگی شهری قرار دارد (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۵	<p>در شرق مشهد از ۲ ناحیه و ۹ محله (رضائیه، سجاده، حسین‌آباد، مهرآباد، ثامن، شهید آوینی، نیزه، امیرالمؤمنین (ع) و مهدی‌آباد) تشکیل شده است (https://zone۵.mashhad.ir) این منطقه در وضعیت پایداری ضعیف، نیمه برخوردار و محروم قرار دارد (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۶	<p>در شمال شرق مشهد از ۳ ناحیه و ۱۵ محله (شیرودی، چمن (چهنو)، مصلی، محمدآباد، شهرک آقا مصطفی خمینی، کوی کارمندان اول، کوی کارمندان دوم، شیرین، کشاورز، پورسینا، شهرک شهید باهنر، انصار، اروند، شهید معقول، موعود) تشکیل شده است (https://zone۶.mashhad.ir) این منطقه در وضعیت پایداری ضعیف و کم توسعه یافته قرار دارد (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>

۱. در حدود ۴۲ درصد از محله‌ها و نواحی خدمات شهری مشهد در حوزه حاشیه‌نشینی قرار دارد که شامل (ناحیه ۲ و ۳ منطقه ۲/ ناحیه ۴ منطقه ۳/ ناحیه ۲ و ۳ منطقه ۴/ ناحیه ۵/ منطقه ۳ ناحیه ۶) می‌شود این محله‌ها در شرق، شمال شرق و بخشی از شمال غرب مشهد قرار گرفته‌اند. (خاکپور و باویان پور، ۱۳۸۸)

منطقه ۷	<p>در جنوب غرب شهر مشهد از ۳ ناحیه و ۱۷ محله (۱۷ شهريور، عنصری غربی، کارگران، فدائیان اسلام (نخريسي)، پروين اعتصامي، فرودگاه، کوشش، کوی پلیس، مقدم، سیدی، ولیعصر، شهرک ابوذر، شهرک انقلاب، شهرک بهارستان، عسگریه، ایوان، رباط، طرق) تشکیل شده است (https://zone۷.mashhad.ir) برخورداري این منطقه در وضعیت نیمه پایدار، نیمه برخوردار از امکانات، نیمه توسعه یافته شهری قرار دارد (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۸	<p>در موقعیت جنوب مشهد از ۳ ناحیه و از ۱۱ محله (ده دی، آیت‌الله خامنه‌ای، سراب، سلام، جنت، دانش، کوهسنگی، امام خمینی، خرمشهر، امام رضا، ملک‌الشعراي بهار) تشکیل شده است (https://zone۸.mashhad.ir) این منطقه از پایداری خوب، میان توسعه یافته به سمت بالا و از وضعیت برخوردار بهره‌مند است (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۹	<p>در جنوب مشهد از ۳ ناحیه و از ۱۲ محله (بهارستان (طالقانی)، رضاشهر (رودکی-زکریا-دعبل-فرخی-کسایي)، نوفل شاتو، سرافرازان (سلمان-حر-دلاوران-نماز)، چهار چشمه، کوثر (صارمی) نیرو هوایی، هنرستان (هاشمیه)، آب و برق (هفت تیر)، حافظ، شهرآراء (لادن-صیاد شیرازی)، اقبال « هشتم شهريور-برونسي-شهرک شهربانی» تشکیل شده است (https://zone۹.mashhad.ir) این منطقه از وضعیت خیلی بالا، پایداری بالا و خیلی برخوردار بهره‌مند است (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۱۰	<p>در شمال غرب شهر مشهد از ۳ ناحیه و ۱۲ محله (رازی، ولیعصر، امامیه، شاهد، رسالت، فرهنگیان، فلاحی (شهرک لشگر)، امام هادی، حجاب، استاد یوسفی، خاتم‌الانبیاء ایثارگران)، تشکیل شده است (https://zone۱۰.mashhad.ir) این منطقه در وضعیت پایداری ضعیف و توسعه یافته به سمت پایین قرار دارد (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه ۱۱	<p>از ۲ ناحیه و ۹ محله (زیباشهر، آزادشهر، رضوی، سیدرضی، فرهنگ دانشجو، تربیت، شریف، فارغ‌التحصیلان) تشکیل شده است. (https://zone۱۱.mashhad.ir) این منطقه در سطح وضعیت پایداری خوب، برخوردار از امکانات و توسعه یافته به سمت بالا قرار گرفته است (مافی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۶).</p>

منطقه ۱۲	<p>در غرب و شمال غربی مشهد واقع شده است. این منطقه از ۳ ناحیه و ۸ محله (وکیل آباد، الهیه، امیریه، جاهدشهر، اکبرآباد، کلاته برفی، چهاربرج، فردوسی) تشکیل شده است (https://zone12.mashhad.ir) این منطقه در وضعیت پایداری خوب و نیمه برخوردار از امکانات و درحال توسعه قرار گرفته است (مافی و عبداللهزاده، ۱۳۹۶).</p>
منطقه نامن	<p>در مرکز شهر از ۴ قطاع در ۲ ناحیه و ۵ محله (چهارباغ (بالا خیابان)، طبرسی (میر)، عیدگاه (خیابان امام رضا)، نوغان (پایین خیابان) تشکیل شده است (https://samem.mashhad.ir) این منطقه در وضعیت پایداری متوسط و کم توسعه و نیمه برخوردار قرار گرفته است (مافی و عبدالله زاده، ۱۳۹۶).</p>

نقشه ۴: موقعیت سیاسی و شهری مشهد در ایران

یافته‌های پژوهش

در تحلیل یافته‌های کیفی بر اساس مقوله‌های محوری به دست آمده از اطلاعات متنی

مشارکت‌کنندگان در سطور ذیل به اختصار مقوله‌های پاداش بخشی نشاط تعریف شده و برشی از مصاحبه‌های صورت گرفته با مشارکت‌کنندگان مرتبط با آن مقوله به صورت تجربه زیسته در محافل صمیمی به رشته تحریر درآمده است.

پاداش از نوع تشویق

بخشی از عوامل بنیادی احساس برانگیخته شده فرد در جمع صمیمی از طریق تشویق می‌تواند منشأ شادی باشد. انسان‌ها از عواطف خوشایند همچون تشویق، ترغیب و... در کنش‌هایشان با دیگران بهره می‌برند. به نظر بلاو صورت همنشینیهای اجتماعی (جمع) ذاتاً رضایت‌بخش و لذت‌برانگیز است در این همنشینیها اجتماعی تشویق نوعی منفعت است که با معاشرت با دیگران حاصل می‌شود (کوزر و روزنبرگ، ۱۳۸۷). حسین (۴۵ ساله) از تغییر روحیه جمع با تشویق کردن (پروبال دادن) به موضوع نشاط‌بخشی اینگونه برای ما می‌گوید:^۱

«یعنی اولین نفری که دست میزنه همسر من است. من فرمون ول میکنم و دست میزنم. بچه هام به واسطه ما دست میزنن. میخونیم همه باهم و یه بدنی تگون میدیم و یه رقصی میکنم و میرسیم به اونجا بین این یعنی تخلیه انرژی.»

اعظم (۳۴ ساله) تجربه‌ای که از جمع‌های صمیمی دارد، منفعت رساندن به دیگران و انتظارات جمع را برای پاداش شاد کردن در قالب الگوی تشویق اینگونه بیان می‌کند:

«من همین قدر که شاد باشم اطرافیانم ازم شاد میشن. از اینکه تو یه جمعی باشم و ساکت باشم. همه میگن تو چه ات هست که ساکتی. من اگر نخندم همه میان میرسن تو چه کاری که نمی‌خندی. همیشه همین جوری هست. یه کم تو خودم باشم میگن چرا تو

۱. با توجه به اینکه بخشی از برش‌های مصاحبه‌ای مرتبط با یافته‌های این تحقیق از متن مصاحبه استخراج شده است سعی بر این شده است بر اساس زبان بومی و محلی و بر مبنای حفظ اصالت اطلاعات متنی مشارکت‌کنندگان این قسمت از متن به صورت عامیانه به زبان خود مشارکت‌کننده در متن مذکور در قالب «...» آورده شود.

خودت هستی برای همین همه همیشه من را شاد دیدن سعی میکنم تو جمع همیشه شاد باشم و شادشون بکنم.»

پاداش از نوع ارزشی

در بحث پاداش ارزشی چون رفتار و کنش فرد برای وی در جمع صمیمی ارزشمند بوده است هومنز این کنش را تکرار می‌کند. به نظر هومنز پاداش از نوع ارزش کنشی است ارزشمند. افزایش پاداش ارزشی احتمال ایجاد رفتار مطلوب را بیشتر می‌کند (ریترز، ۱۳۹۳). در این خصوص حمیدرضا (۵۴ ساله) که از تجربه خوشایند عاطفه مثبت خود در جمع صمیمی به حس خوب منتج شده اینگونه می‌گوید:

«برای خودم احساس رضایت می‌کردم، من باعث شدم که یک عده‌ای حداقل از ناراحتی از توی این شرایطی که شرایطی خاصی است، از اون فضا کسی باشه بتونه شما را رها کنه، بیرون بیاره حالا برای لحظاتی خیلی کاره. ببینید من خودم معتقدم هر که هستید باید منشاء اثر باشید.»

مهرزاد (۴۰ ساله) از حضور در موقعیت لاکچری بودن که برای وی پاداش ارزشی داشته و احساس خوشایند را به وجود آورده است اینطور می‌گوید که:

«اصلاً اونجا که میری باید آب را با کارد و چنگال بخوری، حتماً باید کراوات داشته باشی، یعنی همون دکتری که میگن شانش را اونجا در اوج می‌بینی، من دوست دارم؛ یعنی اگه کاری نداشته باشم اصلاً اون فضا را دوست دارم، چون لاکچریه، میری اونجا کیف میکنی مگی اونا همه همکارهای ما هستند، چقدر شیکند خانم‌ها چقدر خوشگلن، آقایون چی شیکن، کلی لذت می‌بری قدم زدن تو اونجا لذت داره، شادت میکنه.»

پریا (۳۴ ساله) با توجه به مطلوب بودن حرکات موزون در شاد شدن که برای وی پاداشی ارزشمند بوده اینطور می‌گوید که:

«مثلاً من و دخترم خیلی شبا موزیک می‌زاریم، خود مون می‌رقصیم (دخترم ۱۷ سالشه)، موزیک می‌زاریم، جیغ هم می‌زنیم، انگار مهمون داریم تو خونمون در این حد، بخاطر اینکه حس خیلی خوبی بهمون میده.»

پاداش از نوع ارزیابی عقلانی

درواقع این نوع پاداش برای فرد در جمع صمیمی با سنجیدن شرایط و انجام دادن رفتاری معقولانه همراه است که بیشترین ارزش و نفع را برای وی به دنبال داشته است و پرهیز از مباحثی است که باعث ایجاد دردسر شود. توسلی معتقد است که فرد از میان دو عمل قابل جایگزینی آن عملی را برمی‌گزیند که در زمان انتخاب، حاصل ضرب ارزش نتیجه آن (r) در احتمال کسب نتیجه‌اش (p) مقداری بیشتر از نشان می‌دهد (توسلی، ۱۳۸۶). مصطفی (۵۰ ساله) در این باره می‌گوید که:

«مثلاً به دوستی جلوی زن و بچه ات نشستن به شوخی کرده، مردها به شوخی‌هایی میکنند در مورد زن دوم و صیغه کردن. نقل مجلسشون این چرت و پرت‌هاست به دفعه‌ای می‌بینی که این حرف مجلس را می‌پکونه حالا بیا درستش کن. حالا بیا ثابت کن که شوخی کردیم. به نظرم اینکه محدودها باید تو حوزه شوخی و نشاط رعایت بشه. حتی با دوست صمیمی. حتی با همسرت حتی با بچه‌ها باید حدود رعایت کنیم؛ و این مهم هست.»

حسین (۴۵ ساله) می‌گوید که:

«من کارم اینجوری هست ولی درونم نمیتونم عوض کنم. من هنوز کودک درونم فعال هست. با بچه مثل بچه بازی می‌کنم. با شیخش مثل شیخم. با عرق خورش مثل عرق خورم. با تریاک کشش مثل تریاک کش برخوردار می‌کنم. با سینه زنش مثل سینه زنم. با مطربش مثل مطربم. این که من اینها را فرصتی برای شاد بودن خودم و دیگران در نظر می‌گیرم و جمع را می‌ترکونم.»

علی اکبر (۵۰ ساله) اینگونه می گوید:

«اصلاً پیش نیومده تو جمع ها هیچ جا بی ربط شوخی کنم و حرفی بزنم، هیچ احساسی هم برای این کار تا به حال نداشتم نه اصلاً و ابداً. سعی می کنم همیشه سنجیده صحبت بکنم که بعداً در موردش حرف و سرزنش دیگران قرار نگیرم.»

پاداش از نوع موفقیت

کامیابی بیانگر این است که فرد در جمع صمیمی توانسته است با رفتارها، حرکات و سکنات خود انتظار دیگری را برآورده کند، بنابراین احتمال بیشتری دارد که با مشارکت مجدد در جمع آن رفتارهای نشاط بخش را به طرق مختلف با توجه به موقعیت تکرار کند. در قضیه موفقیت هومنز بیان می دارد که هرچه پاداش یک عمل خاص بیشتر باشد، احتمال بیشتری وجود دارد که آن فرد عمل مورد پاداش را انجام دهد (ریترز، ۱۳۸۹). در این خصوص حسین (۴۵ ساله) می گوید که:

«شاید در اوج خنده و شادی جدی کارم انجام میدم. چند شب پیش یه اتفاقی افتاد. در اوج خنده و شادی سر یه معامله ماشین حرفم را زدم. گفتم بابا مثلاً ما خر سواریم تو ماشین سوار. میخواستم یه معامله ماشین بکنیم با بچه های تهرون. سر ۵ میلیون تومان معامله مون نمیشد. گفت من باتری ماشین را برمی دارم چی را بر میدارم. گفتم ببخشید تا د یروز ما خر سوار می شدیم و شما ماشین سوار بودی. گفت من سیستم (ضبط) ماشین بر میدارم. گفتم من عَرَعَر میکنم. تو سیستم روشن کن بین صدای کی باحال تر هست. همین باعث شد که معامله جوش بخوره ۵ تومان را هم طرف بی خیال شد. گفت ما از پس زبون تو بر نمی یاییم.»

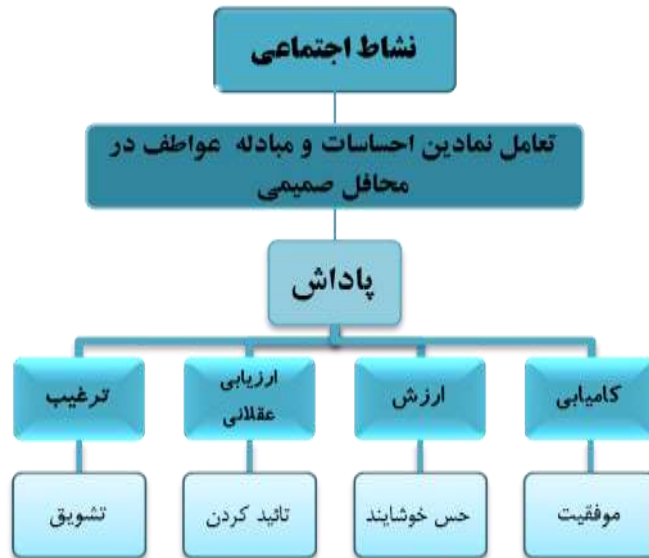
علی اکبر (۵۵ ساله) در خصوص پاداش موفقیت در حرفه اش و کارش در دانشگاه

اینطوری می گوید:

«اگه گلپهار دانشگاه هستش اون سرویس های شمال هم هستش، انجام وظیفه به

عهده اونهام هست، شما میخوای ناراحت باشی میخوای خوشت بیاد، چند روز باید بروم گلپهار، گفتن یک هفته. گفتم شنبه مُرم هفته بعدش سر شنبه بیاد نمرم، شوخی شوخی اینها را مگفتم، گفتن آقای فلانی بگه یه هفته برو باشه هفته دوم نمرم، میخواهی به حراست معرفی کنی بکن، به کمیته انضباطی معرفی کنی بکن تا بروم اونجا از خودم دفاع کنم، ما یک هفته را رفتیم سر یه هفته دیگه به آقای فلانی (راننده دیگر نقلیه) گفتن شما بایدبری گلپهار، بعد اونهام رفتن به گلپهار، بعد همین کار باعث شد که رفتن به گلپهار مثل رفتن به سفرهای شمال نوبتی باشه و هم راننده های نقلیه به طور مساوی همه جا دستور دادن برن. بعد از اون صحبت های مُو با رئیس نقلیه، این کارها روی غلطک افتاد و همه جا نوبتی شد برای راننده ها.»

با توجه به یافته‌های این بخش از نوشتار حاضر نشاطبخشی اجتماعی بر اساس تعامل نمادین احساسات و مبادله عواطف در جمع‌های صمیمی با رفتارهای تقویت‌کننده نشاط برانگیزی همچون پاداش‌ها روبرو است که افراد سعی می‌کنند با توجه به انتظارات اجتماعی که جمع از آن‌ها دارند در قالب پاداش‌های رفتاری مثبت چون کامیابی، ارزش، ارزیابی عقلانی و تشویق با تأکید بر شیوه‌های رفتاری و بیانی نشاطبخشی اجتماعی را به صورت رفتار احساسی و عاطفی که می‌تواند در فرد شور و شمع، آرامش و حس خوب را ایجاد کند به وجود آورد؛ بنابراین نشاطبخشی نوعی رفتارهای احساسی و خلق عاطفی است که ناشی از تعامل با دیگری به وجود می‌آید.

نمودار ۱: سطوح پاداش بخشی عواطف و احساسات نشاط برانگیز در محافل صمیمی

با توجه به یافته‌های مشخصات جمعیتی جامعه مورد مطالعه در گام کمی می‌توان اینگونه بیان کرد که زنان این تحقیق به نسبت مردان بیشتر بوده است بیش از نیمی از پاسخگویان در گروه سنی ۲۰ تا ۳۵ سال قرار داشته‌اند. در حدود $\frac{4}{5}$ افراد متأهل بوده‌اند. به‌طور متوسط سابقه سکونت شهروندان در مشهد بالاتر از ۳۰ سال بوده است و سکونت در محله فعلی سکونت به‌طور بالای ۱۳ سال بوده است. بیش از $\frac{2}{3}$ پاسخگویان دارای تحصیلات غیر دانشگاهی بوده‌اند. اکثر خانم‌ها خانه‌دار بوده‌اند و سایر افراد شاغل (مردان) هم بیشتر شغل خود را آزاد عنوان کرده‌اند، میانگین درآمد هزینه‌های خانوار در ماه برابر با یک میلیون پانصد و بیست پنج هزار و دویست هشتاد و شش تومان به‌دست آمده است. بیش از نیمی از پاسخگویان از ملک شخصی برخوردار بوده‌اند و نزدیک به $\frac{1}{3}$ از شهروندان در

مشهد در منزل رهنی و اجاره‌ای زندگی می‌کرده‌اند.^۱

با توجه به یافته‌های کیفی، بخشی از سؤالات پرسشنامه مصاحبه‌ای نشاطبخشی شهروندان در خصوص انواع پاداش بخشی تنظیم شده و بر اساس رویه کمی سازی در سطح مناطق شهری مشهد اطلاعات از پاسخگویان جمع‌آوری شده در این بخش از یافته‌ها وضعیت میانگین هر یک از مؤلفه‌های پاداش بخش در جدول ذیل به‌اختصار بیان شده است.

جدول ۹: میانگین نشاطبخشی و مؤلفه‌های آن بر اساس مناطق شهری

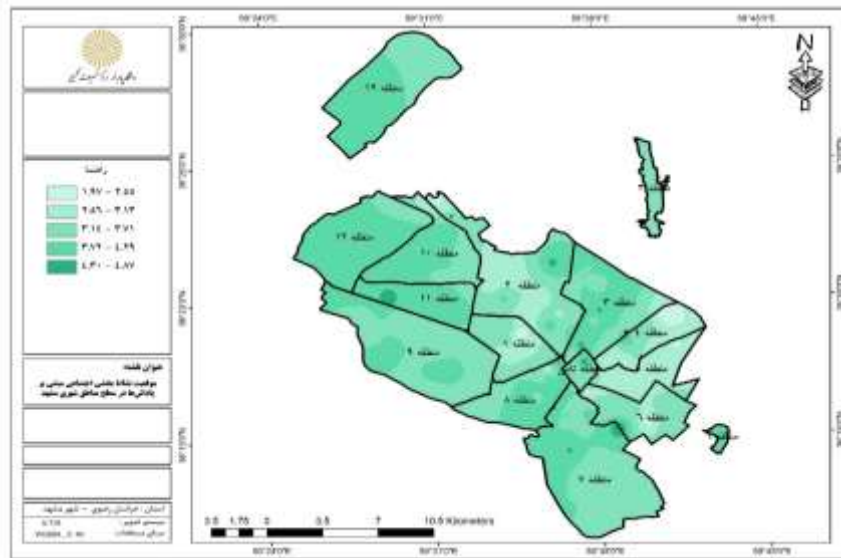
مناطق	تشویق	موفقیت	ارزش	ارزیابی عقلانی	جمع
منطقه ۱	۳/۸۱	۳	۳/۲۳	۳/۶۴	۳/۳۹
منطقه ۲	۳/۵۷	۳/۳۰	۳/۴۸	۳/۳۴	۳/۴۰
منطقه ۳	۴/۶۶	۳/۷۸	۴/۷۵	۴/۱۰	۴/۳۸
منطقه ۴	۳/۶۸	۳/۱۵	۳/۱۹	۳/۳۵	۳/۳۱
منطقه ۵	۳/۳۶	۳/۱۸	۳/۱۳	۲/۸۴	۳/۱۱
منطقه ۶	۴/۸۱	۳/۳۴	۴/۵۸	۳/۹۹	۴/۱۹
منطقه ۷	۵	۳/۵۷	۴/۶۲	۴/۰۵	۴/۳۷
منطقه ۸	۴/۵۸	۳/۹۲	۴/۴۴	۴/۰۲	۴/۲۱
منطقه ۹	۴/۱۱	۳/۸۷	۴/۳۵	۳/۶۹	۴/۰۱
منطقه ۱۰	۵/۱۱	۳/۵۵	۵/۰۷	۴/۴۳	۴/۵۵
منطقه ۱۱	۴/۹۵	۳/۵۳	۵/۲۰	۴/۴۴	۴/۵۶
منطقه ۱۲	۴/۹۸	۳/۳۹	۵/۰۱	۴/۶۰	۴/۵۰
منطقه ثامن	۴/۶۸	۳/۵۵	۴/۳۱	۳/۵۰	۴
مشهد	۴/۴۰	۳/۴۷	۴/۲۴	۳/۸۴	۳/۹۹

۱. با توجه به اینکه حجم یافته‌های روش ترکیبی در هر گام بسیار زیاد بوده است. در بخش کمی برای بررسی سیمای پاسخگویان تنها به‌صورت توصیفی به مهمترین مشخصات جمعیتی جامعه مورد مطالعه اکتفا شده است.

یافته‌های جدول بیانگر این است که وضعیت مبادله عاطفی بر مبنای رفتارهای تقویت‌کننده پاداش بخش در بین پاسخگویان سطح مناطق شهری در حد متوسط روبه بالا بوده است.^۱ با توجه به نتایج جدول باید اشاره به این کرد که پاسخگویان بیشتر از پاداش‌های تشویق برانگیز به نسبت دیگر پاداش‌ها در محافل صمیمی به دیگران بهره می‌برند؛ به عبارت دیگر وجود چنین پاداش‌های نشاط برانگیزی به عنوان رفتارهای تقویت‌کننده از اهمیت خوبی برای پاسخگویان در جمع‌های صمیمی برخوردار است. در این خصوص شهروندان منطقه ۱۱-۱۰-۱۲ به ترتیب در مرتبۀ بالا بیشتر در جمع‌های صمیمی به این پاداش‌ها توجه می‌کنند؛ و شهروندان مناطق ۵-۴-۱ در مرتبۀ پایین به ترتیب از انواع پاداش‌های تقویت‌کننده‌های رفتاری استفاده می‌کنند.

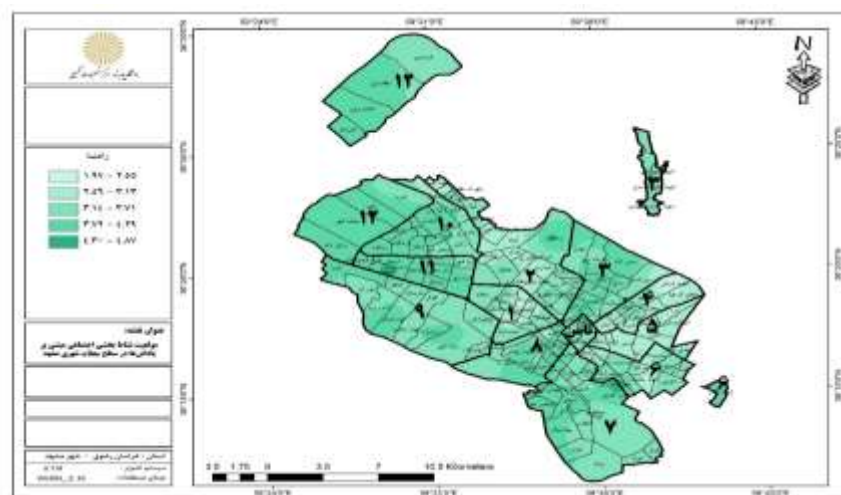
از منظر دیگر میانگین پاداش ارزیابی عقلانی در بین سایر پاداش‌های در بحث مبادله عواطف در مرتبۀ کمتر قرار دارد، این مبحث بیانگر این است که پاسخگویان در نشاط‌بخشی اجتماعی خود به دیگران در حد کمی بالاتر از متوسط از چنین رفتارهای نشاط‌بخشی استقبال می‌کنند. این استقبال به این معنی است که ارزش‌ها و حدود هنجاری در محافل صمیمی سعی می‌شود در حد متوسط رعایت شود، این ارزش‌ها و هنجارها به این معناست که افراد نشاط‌بخش برای ابراز عواطف خود با دیگری از ساختارهای شالوده شکن نشاط‌بخش از طریق شیوه‌های چون جوک، تیکه انداختن، رقصیدن، ادا درآوردن و... هم استفاده می‌کنند. در مجموع نقشه ذیل بیانگر وضعیت پاداش‌ها در سطح مناطق را نشان می‌دهد.

۱. با توجه به نتایج جدول باید گفت که بازه محاسبه میانگین جداول بر اساس طیف لیکرت (خیلی زیاد (۷)، زیاد (۶)، تا حدی زیاد (۵) تا حدی کم (۴)، کم (۳)، خیلی کم (۲)، اصلاً (۱) محاسبه شده است بنابراین میانگین معیار جداول تحقیق در حد متوسط برابر با (۳/۵) به دست آمده است.

نقشه ۵: موقعیت نشاطبخشی مبتنی بر پاداش‌ها در سطح مناطق شهری مشهد

با توجه به نقشه مناطق باید اشاره به این کرد که اکثر پاسخگویان مناطق و محلات شهر مشهد از رفتارهای تقویت‌کننده پاداش برانگیز در محافل صمیمی در سطح شهر در حد متوسط روبه بالا بهره می‌برند.

نقشه ۶: موقعیت نشاطبخشی مبتنی بر پاداش‌ها در سطح محله‌های شهری مشهد

با توجه به نقشه مذکور در محلات (شریف واقع در منطقه ۱۱، محله راه آهن و بلال در منطقه ۳، محله وحدت در منطقه ۲، محله شهرک شیرین در منطقه ۶، محله سیدی در منطقه ۷، محله بالا خیابان در منطقه ثامن) بیشتر از سایر محله‌ها از رفتارهای نشاط‌بخش بهره می‌برند.

با توجه به یافته‌های به دست آمده از میانگین وضعیت پاداش‌ها در سطح مناطق خوشه‌بندی وضعیت نشاط‌بخشی اجتماعی در راستای مبادله عواطف و بیان احساسات مثبت مبتنی بر رفتارهای پاداش بخش در جمع صمیمی مورد مطالعه قرار گرفته است. خوشه‌بندی فوق به محقق این امکان را می‌دهد تا بر مبنای همگنی موجود در بین موارد یا موضوعات مورد مطالعه، آن‌ها را به شیوه‌ای مناسب طبقه‌بندی کند و سپس مورد تفسیر و تبیین قرار دهد. (کلانتری، ۱۳۸۷: ۳۲۹). با توجه به آنچه توضیح داده شد در حوزه برنامه‌ریزی اجتماعی و فرهنگی جدول ذیل بیانگر دقت ضریب فاصله جهت تعیین خوشه‌ها در سطح مناطق را نشان می‌دهد.

جدول ۱۰: ترکیب خوشه‌بندی نشاط‌بخشی در سطح مناطق شهری

Next Stage	Stage Cluster First Appears		Coefficients ضریب فاصله	Cluster Combined		Stage
	Cluster ۲	Cluster ۱		Cluster ۲	Cluster ۱	
۲	۰	۰	۱/۴۱۷	۳	۱	۱
۳	۰	۱	۲/۶۱۶	۴	۱	۲
۰	۰	۲	۹/۷۱۰	۲	۱	۳

جدول بالا نشان می‌دهد که چگونه مناطق شهری در هر مرحله از تحلیل سلسله‌مراتب کلاستری (خوشه‌بندی) در هم دیگر ادغام شده‌اند. خوشه‌ها با ادغام مناطق در یکدیگر در مراحل مختلفی شکل می‌گیرد. این کار ادامه می‌یابد تا زمانی که همه مناطق به یک خوشه

بزرگ ملحق شوند. در جدول ستون ضریب فاصله، میزان فاصله بین دو خوشه (مناطق) را که در همدیگر ادغام شده‌اند نشان می‌دهد بهترین مرحله برای خوشه‌بندی بین مرحله دو و سه است پس **مرحله دو** می‌تواند بهترین مرحله برای توقف خوشه‌بندی باشد؛ بنابراین از مرحله توقف به پایین که شامل **دو مرحله** است بهترین خوشه‌بندی را برای متغیر مورد مطالعه می‌توان انجام داد. جدول ذیل نحوه عضویت خوشه‌بندی و فاصله هر منطقه را در خوشه مورد نظر به اجمال توضیح می‌دهد.

جدول ۱۱: عضویت مناطق شهری در بین خوشه‌ها

منطقه	خوشه	فاصله	منطقه	خوشه	فاصله	منطقه	خوشه	فاصله
شهرداری	Cluster	Dictance	شهرداری	Cluster	Dictance	شهرداری	Cluster	Dictance
۱	۱	۰/۴۳۴	۶	۲	۰/۲۸۶	۱۱	۲	۰/۷۱۳
۲	۱	۰/۲۷۱	۷	۲	۰/۲۷۴	۱۲	۲	۰/۷۲۷
۳	۲	۰/۲۱۰	۸	۲	۰/۴۱۰	ثامن	۲	۰/۶۵۸
۴	۱	۰/۱۱۶	۹	۲	۰/۸۲۵			
۵	۱	۰/۵۳۱	۱۰	۲	۰/۶۸۳			

بر اساس نتایج جدول فوق در خوشه اول منطقه ۴ در شرق مشهد قرار دارد و جزء مناطق حاشیه‌نشین شهر محسوب می‌شود و از وضعیت ناپایدار و محروم و کمتر برخوردار قرار دارد از نظر جایگاه اهمیت پاداش‌ها و مؤلفه‌های آن در راستای تعامل نمادین عواطف و بیان احساسات در سطح خوشه از وضعیت بهتری برخوردار است. در حالی که منطقه ۵ شهری که همجوار به این منطقه در شرق مشهد قرار دارد و از وضعیت حاشیه‌نشینی برخوردار است و از نظر امکانات شهری در سطح پایداری ضعیف و کمتر برخوردار قرار دارد در راستای مبادله نمادین عواطف و بیان احساسات مثبت نشاط‌بخشی در جمع صمیمی در سطح خوشه اول به نسبت دیگر مناطق فاصله بیشتری دارد و باید بیشتر مورد برنامه‌ریزی اجتماعی و فرهنگی قرار گیرد.

در خوشه دوم بر اساس نتایج جدول منطقه ۹ شهری با توجه به اینکه از نظر وضعیت برخوردار از امکانات شهری و خدمات در سطح پایداری قوی برخوردار است در راستای تعاملات نمادین عاطفی و بیان احساسات نشاط‌بخشی اجتماعی در سطح خوش مذکور بر اساس داشتن بالاترین فاصله در خوشه از سوی کارشناسان باید بیشتر مورد برنامه‌ریزی قرار گیرد. در همین خوشه منطقه ۳ شهر مشهد که در جزء مناطق حاشیه‌نشین

شهر در شرق مشهد واقع شده و از نظر امکانات و خدمات شهری منطقه کاملاً محروم و غیر برخوردار از امکانات شهری است بهترین موقعیت را از نظر وضعیت تعاملات نمادین عاطفی و بیان احساسات در سطح خوشه داشته است.

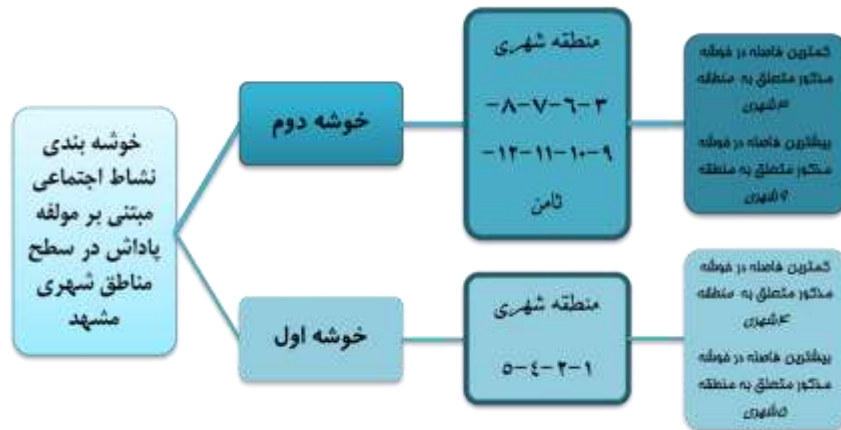
در راستای خوشه‌بندی متغیر نشاطبخشی با تأکید بر مؤلفه‌های پاداش بخش در جمع‌های صمیمی مبتنی بر تعاملات نمادین عاطفی و بیان احساسات جدول ذیل وضعیت میانگین هر مؤلفه را در سطح خوشه‌ها نشان داده است.

جدول ۱۲: خوشه‌بندی نهایی نشاطبخشی بر اساس مؤلفه‌های پاداش بخش

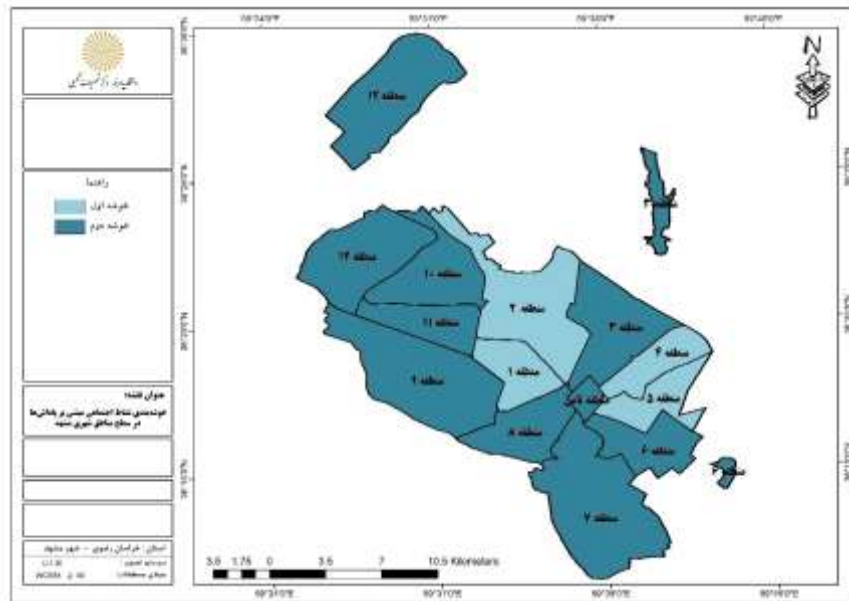
خوشه اول	خوشه دوم	
منطقه شهری ۵-۴-۲-۱	منطقه شهری ۳-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-ثامن	وضعیت نشاطبخشی اجتماعی با تأکید پاداش‌ها
۳/۶۱	۴/۷۳	پاداش از نوع تشویق
۳/۱۶	۳/۶۰	پاداش از نوع موفقیت
۳/۲۶	۴/۶۴	پاداش از نوع ارزش
۳/۲۹	۴/۰۷	پاداش از نوع ارزیابی عقلانی
۳/۳۳	۴/۲۶	وضعیت پاداش‌ها در سطح مناطق

با توجه به نتایج جدول بالا در نهایت دسته‌بندی نشاطبخشی با تأکید بر پاداش‌ها در راستای بیان احساسات و مبادله عواطف باید گفت که وضعیت پاداش بخشی، مناطق شهری را به دو خوشه تقسیم کرده است. به اجمال باید بیان کرد که میانگین وضعیت هر یک از مؤلفه‌های پاداش در خوشه دوم به نسبت خوشه اول بیشتر بوده است؛ در بین مؤلفه‌های پاداش بخشی خوشه دوم پاداش از نوع تشویق بیشترین اهمیت را برای پاسخگویان در راستای مبادله عواطف در جمع صمیمی به همراه داشته است؛ و سایر

پاداش‌ها در مرتبه‌های بعدی قرار دارند. با توجه به معیار میانگین مؤلفه‌ها (۳/۵) باید اشاره به این کرد که در مجموع رفتارهای تقویت‌کننده پاداش بخش در خوشه دوم بالاتر از حد متوسط است و موقعیت این مؤلفه‌ها در خوشه اول کمتر از حد متوسط (متوسط روبه پایین) بوده است؛ بنابراین لازم به نظر می‌رسد که برای هر یک از مناطق در خصوص مؤلفه‌های یاد شده در سطح مناطق و محله‌ها برنامه‌ریزی دقیقی جهت تقویت و ارتقاء نشاطبخشی در راستای تحکیم عواطف و بیان احساسات مثبت صورت گیرد. نمودار ذیل به اختصار موقعیت خوشه‌بندی نشاطبخشی مبتنی بر پاداش را به همراه بیشترین و کمترین فواصل هر منطقه نشان می‌دهد.

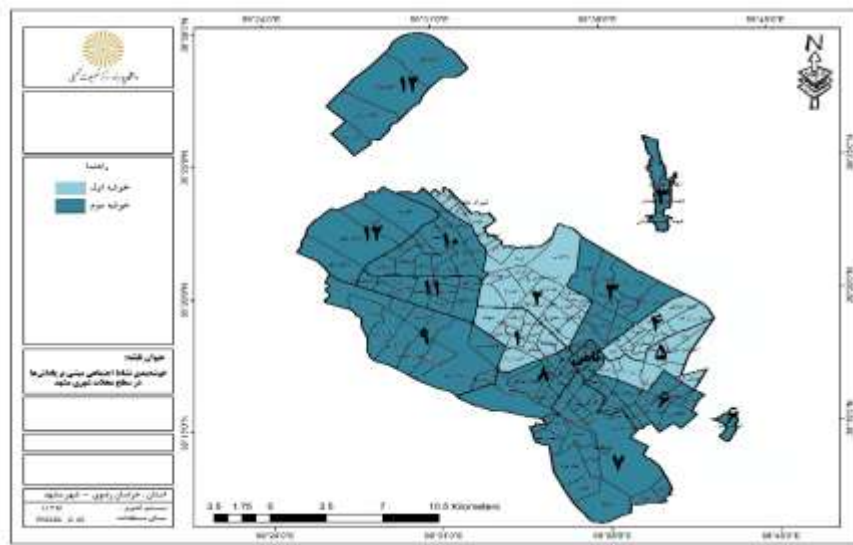

نمودار ۲: خوشه‌بندی نشاطبخشی در سطح مناطق شهری مشهد

نقشه ۶: خوشه‌بندی نشاطبخشی اجتماعی مبتنی بر پاداش‌ها در سطح مناطق شهری مشهد

با توجه به نتایج خوشه‌بندی و نقشه فوق باید اشاره کرد که بیشترین شباهت از نظر نشاطبخشی اجتماعی در داخل هر خوشه یکسان بوده که با دیگر خوشه‌ها متفاوت بوده است؛ بنابراین بیش از $\frac{3}{4}$ شهروندان مشهد با میانگین $\frac{4}{26}$ در بازه (۱ تا ۷) دارای نشاطبخشی اجتماعی متوسط روبه بالا قرار می‌گیرند و کمتر از $\frac{1}{4}$ شهروندان در خوشه اول قرار گرفته‌اند که در موقعیت پایین‌تر از حد متوسط قرار دارند.

نقشه ۷: خوشه‌بندی نشاط‌بخشی اجتماعی مبتنی بر پاداش‌ها در سطح محله‌های شهری مشهد

در مجموع بر اساس تحلیل خوشه‌ای در حدود **۲۲ درصد** محلات در خوشه دوم (متوسط روبه بالا) و در حدود **۲۳ درصد** محله‌ها در خوشه اول (کمتر از حد متوسط) از احساسات و عواطف نمادین پاداش بخشی برخوردارند.

بحث و نتیجه‌گیری

انسان موجودی عاطفی است و عاطفه جوهره سلامت است، این پدیده برای شکل دادن به روابط، پیوندهای اجتماعی و همبستگی‌های گروهی به‌مثابه رکن اساسی ساختارهای اجتماعی است؛ که اگر این عواطف به شکل شور و هیجان عاطفی در جمع‌ها که همان نشاط‌بخشی است، بروز می‌نماید؛ و می‌تواند به شکل دادن اجتماع، انسجام، برانگیختگی عواطف مثبت و زیست‌پذیری بهتر جمع‌ها منجر به شود.

حال اگر خواسته باشیم وضعیت سلامت افراد و روابط اجتماعی مؤثر در بین این جمع‌های صمیمی را بهبود بخشیم باید انگیزه افراد نشاط‌بخش را افزایش داد. به عبارتی بر

پایه نظریه هومنز باید تقویت‌کننده‌های رفتاری باشند که منجر به تکرار این جمع‌ها گردد. استفاده از پاداش‌های نشاطبخش جهت رسیدن به موفقیت در جمع‌ها و یا جامعه، برقراری نشاط به منظور رسیدن به یک سری ارزش‌های فرامادی، مشوق بودن دیگران برای ادامه نشاطبخشی و درنهایت استفاده از تجربیات زیسته فرد نشاطبخش، در کنار ارزیابی عقلانی برقراری نشاط در جمع، از مهمترین مقوله‌هایی بودند که در طی مصاحبه تحقیق به آن رسیدیم.

صرف‌نظر از آنکه نشاطبخشی در سطح مشهود از چه وضعیتی برخوردار است، اما می‌توان گفت: تکرار این جمع‌های نشاطبخش که منجر به پاداش می‌شود، از وضعیت خوبی برخوردار است، چراکه بر اساس یافته‌های پژوهش، گرفتن انواع پاداش از جمع در حد متوسط رو به بالا بوده است؛ که بر پایه این پاداش‌ها، انتظارات شکل می‌گیرد. وجود گفتگوی پاداش‌بخشی معطوف به نشاط که از سوی فرد با خودش صورت می‌گیرد با ترکیبی از متغیر رضایت و شادکامی غالباً قابل تعمیم است، چنین انتظاری از سوی فرد و دیگری احساسات مثبت را افزایش می‌دهد (کیانپور و آقابابایی، ۱۳۹۶) سپس افراد را به جستجوی روابط مشترک با دیگران ترغیب می‌کند که ارضاء کننده است؛ در نتیجه در چنین مواجهاتی سطح نمایش کنش عاطفی با دیگران و دریافت آن از دیگران افزایش می‌یابد.

بنابراین هر قدر انتظاراتی که فرد از موقعیت‌های خود در محافل صمیمی دارد، بیشتر باشد، پتانسیل برانگیختگی احساس نشاطبخش در مقابل دیگران بیشتر خواهد بود. این برانگیختگی احساسی که با ترغیب، تشویق، ارزیابی عقلانی تائید و رضایت دیگران همراه است معمولاً شادکامی را برای فرد به صورت تجربه زیسته به وجود می‌آورد، در نتیجه این اثر، فرد نسبت به دیگری احساس عاطفی مثبتی نشان می‌دهد و معمولاً احساسات مشابهی

هم دریافت می‌کند. این برانگیختگی احساسی تا زمانی ادامه پیدا می‌کند که فرد و دیگری (جمع) به اشباع، اقتناع و اجماع عینی رسیده باشد؛ بنابراین در آن مقطع رابطه پایان می‌یابد. وجود چنین برانگیختگی احساسی مثبت ناشی از تعامل متقابل نمادین باعث می‌شود که این جریان به نمایش درآید و به یک سرمایه بی‌بدیل برای فرد تبدیل شود. چنانچه به نظر ترنر^۱ (۲۰۰۷)، انسان‌ها از طریق برانگیختگی احساسی^۲ نیازهای بنیادی خود را برای برآوردن به صورت تعامل رودررو انجام می‌دهند.

از این رو هر چه سطح پاداش‌های شهروندان مشهودی در محافل صمیمی در بین مناطق شهر مشهد بیشتر تجربه شود، سطوح برانگیختگی احساسی و نمایشی کردن احساس نشاط بخشی بیشتر خواهد بود. در واقع بیان نمایشی کردن احساسات رو به بالای پاسخگویان شهر مشهد در محافل صمیمی، باعث این شده که انتظارات رو به بالایی فرد از خود و دیگری داشته باشد و هر چه این احساسات تجربه شده بیشتر باشند، تغییر در انتظارات مربوطه به کنش‌های متقابل عاطفی بعدی بیشتر خواهد بود.

از منظر دیگر افراد نشاط بخش قبل از ورود به جمع‌های صمیمی و یا در زمان حضور در این جمع‌ها باید برای خود درگیری احساسی ایجاد کنند تا بتوانند نشاط بخشی خود را انتقال دهند؛ بنابراین این افراد در گفتگوی تحلیلی با خودشان باید بتوانند بیشترین درگیری احساسی را ایجاد کنند و به درستی از منابع تجربیات احساسی خود در مواجهه‌ها استفاده و هدف‌گیری نمایند. در واقع این اهداف، همان پاداش‌های مبادله‌ای هستند که می‌تواند از سوی خود فرد صادر شده باشد و یا از سوی دیگری ابراز گردیده باشد.

در نهایت می‌توان بیان کرد که چون مناطق کم برخوردار از امکانات در خوشه اول قرار

1. Turner.J.H

2. Emotional arousal

گرفته‌اند و از طرفی از یک همجواری مکانی برخوردارند، شهروندان این مناطق از نظر پاداش‌های دریافتی بسیار شبیه به هم عمل می‌کنند و خوشه دوم که شامل مناطق برخوردار از امکانات است، آنها نیز از همجواری مکانی برخوردارند و پاداش‌های دریافتی مشابه دارند. به عبارتی این احتمال می‌رود که چون شهروندان هر خوشه، از لحاظ دریافتی پاداش بسیار شبیه به هم هستند، از این‌رو برای حفظ تعلق و هویت خود بیشتر پاداش‌هایی مدنظرشان است و یا از آن بهره می‌برند که به مکان‌های خاصی تعلق دارند.

با این تفاسیر پاداش‌های نشاطبخش به صورت یک واقعیت احساسی و عواطف برانگیخته شده در جامعه معاصر ما متأثر از ساختارهای جمعی مانند خانواده، دین، اساطیر، زبان، آیین‌ها، طبیعت، زیست‌پذیری، افزایش خلاقیت‌ها، عمومیت و رویت‌پذیری، دوست‌محوری و... قابل تعریف و تفسیر است. از این‌رو نشاطبخشی به عنوان یک واقعیت عاطفی خوشایند مرتبط با دیگری با اراده‌ای آگاهانه می‌تواند تنوعی از خلق‌وخوی خوشایند در نظر گرفته شود که انتظارات متقابل دیگری را برآورده می‌سازد و این خصیصه رفتاری در راستای مطلوب بودن کیفیت زندگی یک سرمایه‌بی‌بدیل خواهد بود.

در این زمینه می‌توان برای ابراز پاداش‌های نشاطبخش که به احساسات مثبت و عواطف پایدار منتهی می‌گردد اشاره به این کرد که:

- پیوندهای اجتماعی مبتنی بر تعاملات مثبت در بین خانواده‌ها در شرایط حاضر جامعه ما بیشتر مورد حمایت سازمانی و فعالیت‌های آنان قرار گیرد.
- آموزش کنترل احساسات و هیجانات به عنوان یک مهارت زندگی در راستای حل تعارضات درون خانوادگی و اختلافات خویشاوندی جهت کاهش ابراز احساسات منفی و عدم دریافت پاداش‌های نشاط برانگیز مورد توجه نهادهای خانواده باید قرار گیرد.

- سعی شود انتظارات بین فردی از سوی سازمان‌های اجتماعی و رسانه‌های دیداری و شنیداری در راستای افزایش تعاملات شادی بخش خانوادگی به روش‌های متنوع آموزش داده شود.
- سعی گردد رفتارهای خوش‌بینانه آموخته شده و احساسات مثبت در قالب بسته‌ها و دوره‌های آموزشی از سوی نهادهای ذیربط با نهاد خانواده تقویت گردد.
- استمرار روابط عاطفی و اجتماعی در بین اعضای خانواده و خویشاوندان در حال حاضر کمرنگ شده است باید از طریق راهبردها و راهکارهای تبلیغی، ترغیبی، تشویقی و آموزشی به صورت کارگاه‌های عملیاتی و اقدام پژوهانه از سوی سازمان‌های مرتبط با نهاد خانواده مورد تأکید قرار گیرد.
- با نظر به اینکه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در خانواده (اعتماد، مشارکت و هنجار) در بسیار کمرنگ شده است؛ و با توجه به دستاوردهای پژوهشی که در این زمینه در دهه اخیر در حوزه سرمایه‌های اجتماعی خانواده صورت گرفته است؛ سازمان‌های اجتماعی متولی با نهاد خانواده باید از فعالیت‌ها و خدمات متنوع برای تقویت و نهادینه‌سازی این هدف به صورت گام‌های عملیاتی مؤثری بردارند.

منابع

- Akbari, H. (2015). "Report on the identification of urban damages and anomalies by urban areas, employer", *Deputy of Planning and Development of the Municipality and the Office of Cultural and Social Studies of Mashhad Municipality*, fall and Winter, p: 246. (In Persian).
- Anbari, M. (2018). *Happy Praise (Explaining Happiness in Iran)*, First Edition, Tehran: University of Tehran Press. (In Persian).
- Anbari, M. (2013). "Joyful praises of an effective model of popular happiness in Iran", *Journal of Anthropology*, Eleventh Year, No. 18, pp. 101-112. (In Persian).
- Babaei, Gh. (2010). *Assessing the level of vitality and vitality of the citizens of Mashhad and presenting strategies to strengthen it*, the final report of the research project of the Research Center of the Islamic Council of Mashhad. (In Persian).
- Babbie, E. (2011). *The Practice of Social Research*, Translated by: Reza Fazel, Eighth Edition, Tehran: Samt Publications. (In Persian).
- Badri, S. A. & Taybi, S. (2012). "Investigating the Factors Affecting the Costs of Religious Tourism, Case Study: Holy Mashhad City", *Journal of Tourism Planning and Development*, First Year, No. 1, pp: 153-173. (In Persian).
- Bakhshi, H. Masoudi, H. (2016). *Compilation of a strategic document to promote the vitality and vibrancy of Mashhad, the director of Mashhad University Jihad Tourism Research Institute*, the final report of the research project of the Islamic Council of Mashhad.
- Bakhshi, H. Akhlaghi, A. Hosseini, S. B.; Mousavi, S.M. N. (2016). 'The emotional burden of tourists' relationship with the host community of Mashhad', *Iranian Cultural Research Quarterly*, Volume 9, Number 4, winter, pp: 33-58. (In Persian).
- Behravan, H. (2006). *Mashhad Research (Social and Cultural Situation of Mashhad)*, Mashhad Press, Mashhad: Mashhad Islamic Council Publications. (In Persian).
- Biddle, P.; Mahmoudzadeh, A.A. (2012). "A study of the degree of social belonging of people to Iranian society and its relationship with social trust and individualism; Case Study of Mashhad", *Cultural Research Quarterly*, Vol 5, No 2, Summer, pp: 31-63. (In Persian).
- Bryman, A. (2001). *Social Research Method*, Oxford University Press.

- Chalabi, M.Mousavi, S. M. (2008). “Sociological study of the factors affecting happiness at the micro and macro levels”, *Iranian Journal of Sociology*, Vol 9, No 1 and 2, pp: 3-57. (In Persian).
- Clark, V. L. P., Creswell, J. W., Green, D. O. N., & Shope, R. J. (2008). “*Mixing quantitative and qualitative approaches*”. *Handbook of emergent methods*, pp.363-385.
- Creswell, J. W. (2017). *Research Design (Quantitative, Qualitative and Combined Approaches)*, translated by Hassan Danaeifar and Ali Salehi, third edition, Tehran: Mehraban Book Institute. (In Persian).
- Crlinger, F.N. (1997). *Fundamentals of Research in Behavioral Sciences*, translated by Hassan Pasha Sharifi and Jafar Najafi Zand, first edition, Tehran: Avae Noor Publications. (In Persian).
- Descriptive report what are the happiest and saddest provinces? (2015) September, Retrieved from: <http://www.asriran.com>, Date of reference (6/26/2018)
- Ebarhimi Louyeh.A; Mirzaei Rajeouni.S. (2017). *Qualitative Reserarch in Social Science*, First Edition, Tehran: Loya Publications. (In Persian).
- Franks, D. (2001). *Sociology of emotions*. In: *International encyclopedia of social and behavioral sciences (Eds). Smelser, Neil J. & Paul. B. Baltes*. Vol.7, pp: 4477-81. UK: Elsevier Science. Ltd.
- Fazeli, N. (2018) The issue of emotions in Iranian society, *Sociology of Emotions*, Jonathan H. Turner, translated by Mohammad Reza Hassani, first edition, Tehran: Scientific and Cultural Publications. (In Persian).
- Flick, Oveh, (2012). *An Introduction to Qualitative Research*, translated by Hadi Jalili, fourth edition, Tehran: Ney Publishing.. (In Persian).
- Gallup Institute Report on Global Emotions 2017, (2018) September Retrieved from: <http://www.asriran.com>. Reference Date (27/6/2018). (In Persian).
- Gallup Institute Survey on Satisfaction and Happiness 2014, (2015). May Retrieved from: <http://www.asriran.com>. Reference Date (27/6/2018). (In Persian).
- Ghahroudi Tali, M. (2002), “Kriging Interpolation Evaluation”, *Geographical Research*, Winter, No. 43, (95-108). (In Persian).

- Ghannadan, M. Sotoudeh H. Motie, N. (2015). *Sociology (Key Concepts)*, Eleventh Edition, Avae Noor Publications: Tehran. (In Persian).
- Global Happiness Report (2018). March, Retrieved from: <http://irpublicpolicy.ir>. Reference Date (26/6/2018). (In Persian).
- Habibpour Gotabi, K. Safari Shali, R. (2011). *Comprehensive Guide to Spss Application in Survey Research*, Third Edition, Tehran: Loya Publishing and Motafkaran Publications. (In Persian).
- Hafiz Nia, M. R. (2012). *An Introudaciton to the Research Method in Humanities*, 13th Edition, Tehran: Samt Publications. (In Persian).
- Hayati, S. (2012). *Analysis of Intelligent Urban Growth Indicators in Mashhad*, Master Thesis in Geography and Urban Planning, Ferdowsi University of Mashhad. (In Persian).
- Imani Jajarmi, Hossein. (2005). *Sociological study of the factors affecting the performance of the Islamic Council of the city in local development*, PhD thesis in Development Sociology, University of Tehran: Faculty of Social Sciences. (In Persian).
- Kalantari, Kh. (2008). *Data processing and analysis in socio-economic research using Spss software*, third edition, Tehran: Farhang Saba Publishing. (In Persian).
- Karimi, S.; Nasr, A. R. (2013). "Methods of analyzing interview data", *Research Quarterly, Fourth Year*, First Issue, 7 in a row, spring and summer, pp: 74-91. (In Persian).
- Khakpour, B. A .Bavanpour, A., (2009). "Study and analysis of inequality in the levels of development of Mashhad", *Journal of Knowledge and Development* (Scientific-Research), summer, Year 16, No. 27 (182-202). (In Persian).
- Kianpour, M. Aghababaei, E. (2017), *Sociology of Emotions*, First Edition, fall, Isfahan: Isfahan University Press. (In Persian).
- Kohn, LT. (1997). *Methods in case study analysis*. Washington: Center for Studying Health System Change.
- Kozer, L. Rosenberg, B. (2008). *Fundamental Sociological Theories*, Translation of the Culture of Guidance, First Edition, Tehran: Publication. (In Persian).
- Mafi E. & Abdullahzadeh, M. (2017). Assessing the social sustainability

of Mashhad metropolis, *two scientific-research quarterly journals of urban ecology research*, eighth year, spring and summer, number 1, consecutive 15, pp:63-76. (In Persian).

- Marshall, C., & Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*, Sage publications.
- Mashhad District 1 Municipality Retrieved from:
<https://zone1.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 2 Municipality Retrieved from:
<https://zone2.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 3 Municipality Retrieved from:
<https://zone3.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 4 Municipality Retrieved from:
<https://zone4.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 5 Municipality Retrieved from:
<https://zone5.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 6 Municipality Retrieved from:
<https://zone6.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 7 Municipality Retrieved from:
<https://zone7.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 8 Municipality Retrieved from:
<https://zone8.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 9 Municipality Retrieved from
<https://zone9.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 10 Municipality Retrieved from:
<https://zone10.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 11 Municipality Retrieved from:
<https://zone11.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District 12 Municipality Retrieved from:
<https://zone12.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).
- Mashhad District samen Municipality Retrieved from:

<https://zonesamen.mashhad.ir> Reference Date (6/25/2018). (In Persian).

- Mashhad Municipality Deputy. (2017) *Excerpts of Demographic Indicators of Mashhad*. Mashhad Municipality Deputy Mashhad Municipality Deputy of Planning and Human Capital Development under the supervision of Statistics Management and Information Analysis. (In Persian).
- Mashhad Municipality Deputy. (2017). *Yearbook of Statistics of Mashhad*, Mashhad Municipality Deputy of Planning and Human Capital Development under the supervision of Statistics Management and Information Analysis. (In Persian).
- Merriam, S. B. (2002). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*, Jossey-Bass Inc Pub.
- Moeidfard, S. (2006). *Sociology of Social Issues in Iran*, First Edition, Hamedan: Noor Alam Publishing. (In Persian).
- Moghadas, A. Ghodrati, Sh (2011). A Critical Investigation of Jonathan Turner, Theodore Kemper and Edward Lawler's Theories of Emotion, *Journal of Applied Sociology*, University of Isfahan, Twenty-second year, consecutive issue (42), second issue, summer, pp: 143-166. (In Persian).
- Mohammadpour, A. (2013). *Qualitative research method (anti-method)*, Volume One & Second Edition, Tehran: Sociologists Publications. (In Persian).
- Moradi, S. (2016). Happiness policy in Iran, current situation and policy recommendations, *In the abstract of articles of the National Conference on Social Policy in Iran*, Allameh Tabatabai University, March, pp: 173-175. (In Persian).
- M.Mousavi, S. M. (2014), *Happiness (theoretical approaches and experimental findings)*, first edition, Tehran: Tisa Publications. (In Persian).
- Nawabakhsh, F. Ali Bakhshi, S., (2006) "Pathology of Happiness Behavior in Iran (According to Social Science Students of Arak Islamic Azad University)", *Quarterly Journal of Sociology*, Vol2, No 6, summer, pp: 81-96. (In Persian).
- Piran, P. (2006) "The National Bourgeoisie and the Iranian Identity", *Perspectives on Iran*, January and February, Fifth Year, No. 41, pp. 28-41. (In Persian).
- Qharaei, A. (2011). *Why many Iranians are not happy*, September 6, news code 88499 retrieved from: <http://linkshrink.com/i2f>. Reference

date (6/28/2018)

- Rabbani Khorasgani, A. Kianpour, M., (2009). “Sociology of Emotions”, *Quarterly Journal of Applied Sociology*, 20th Year, summer, No. 2, Consecutive (34), pp: 35-64. (In Persian).
- Ritzer, G. (2014). *Sociological Theory*, translated by Houshang Naebi, first edition, Tehran: Ney Publishing.. (In Persian).
- Ritzer, G. (2010). *Foundations of Contemporary Sociological Theory and Its Classical Roots*, translated by Khalil Mirzaei and Ali Baghaei Sarai, First Edition, Tehran: Sociologists Publications. (In Persian).
- Rohani, A. Ahmadi, Iman, M. T. & Goli A. (2015). “A Study of Negative Social Emotions of Iranians towards Afghan Immigrants (Case Study: Citizens of Shiraz)”, *Quarterly Journal of Social Development (Former Human Development)*, Shahid Chamran University Ahvaz, autumn, Vol 10, No 1, pp: 67-96. (In Persian).
- *Social Development (Former Human Development)*, Shahid Chamran University. (In Persian).
- Rostami, S. (2011). *Happiness is the missing link in Iranian life*, May 4, News ID: 54640, Retrieved from: <http://linkshrink.com/i2e> [Reference Date (6/25/2018.)] (In Persian).
- Saroukhani, B. (1998). *Research Methods in Social Sciences*, Volume 2, First Edition, Publications of the Institute of Humanities and Cultural Studies: Tehran. (In Persian).
- Sarukhani, B. (1994). *Research Methods in Social Sciences*, Volume 1, Second Edition, Publications of the Institute of Humanities and Cultural Studies: Tehran. (In Persian).
- Stake, R. E. (2005). Qualitative case studies. In Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (3rd ed.) pp. 443-466. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Saffarinia, M. (2016). *An Introduction to Urban Psychology*, Volume 2, First Edition, Tehran: Tisa Publications. (In Persian).
- Safari Shali, R. (2011). *Guide to compiling a research plan (proposal writing)*, third edition, Tehran: Society and Culture Publications (In Persian).
- Tabatabai, S. J. (2005) *An Introduction to the Theory of Iran's Decline*, Third Edition, Tehran: Contemporary View Publishing. (In Persian).

- Tavassoli, Gh. (2007). *Sociological Theories*, 13th Edition, Tehran: Samat Publications. (In Persian).
- The ranking report of the happiest countries in the world in 2017, (2018) May, Retrieved from: <https://salamat.life>, Reference date (6/27/2018). (In Persian).
- Turner, J. H. (2018). *Problem of Emotions in Societies*, translated, by Mohammad Reza Hassani, first edition, Tehran: Scientific and Cultural Publications. (In Persian).
- Turner, J. H. (2016). *Sociology of Emotions*, translated by Abolfazl Ramezani and Nadereh Sharifian Thani, sixth edition, Kiab-e-Rah virtual book publishing. (In Persian).
- Turner, J. H. (2014). Emotions and Societal Stratification. *In J. E. Stets and J. H. Turner (Eds.). Handbook of the Sociology of Emotions*. New York and London: Springer, 179-197.
- Turner, J. H. (2007). *Human Emotions: a Sociological Theory*. New York: Rutledge.
- Turner, J. H. (1999). "Toward A General Sociological Theory of Emotions". *Journal for the Social Behavior*, Vol 29.No29, pp: 133-62.
- UNESCO, (1989). *Convention on the Rights of the Child*, Retrieved from: <http://www.unic-ir.org/hr/convention-child.htm>, Reference Date (28/6/2018)
- Veenhoven, R. (2011). *World Database of Happiness, collection Happiness in Nations*, Nation Report, Iran (IR), viewed on 2011-03-14. From <http://worlddatabaseofhappiness.eur.nl>.
- Veenhoven. R. (1984). *Conditions of Happiness*. Dordrecht: Kluwer Academic.
- Zokaei, M. S. (2016). Encouragement: Obstacles, Opportunities and Policies, in: *Collection of Articles on the State of the Country* (Volume 3), Ministry of Interior, and Social Council. Publications of the Research Institute of Culture and Arts in collaboration with the Research Institute of Cultural Studies and social; Ministry of Science, Research and Technology. (In Persian).